REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-kőrut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Duminecă 47.)

„GAZETA“ iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nu colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor. Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 256.—Anul LXVII. Brașov, Vinerĭ 19 Noemvrie (2 Decemvrie). 1904.

Bólă fără léc?

(*a*) Intre numĕrósele bóle, de care póte sĕ fie atins omul, este și o bólă fórte ciudată, ai dice mai mult sufletéscă de cât trupéscă și care se manifestă în modul următor: Omul atins de bóla acésta nu póte sĕ sufere anumite mirosurĭ. De esemplu mirosul de trandafirĭ i-se pare că este cel mai penetrant miros de usturoiŭ și când vede prin luna Iunie o grădină veselă plină cu aceste florĭ drăgălașe, bolnavul fuge, ca sĕ scape cât mai curênd de mirosul lor, care îi aduce amețelĭ și gréță. Alțĭ bolnavĭ din contră tocmai un miros neplăcut, ca de pildă mirosul de usturoiŭ, îl consideră ca și cum ar fi cel mai admirabil miros de viorele și nu se mai pot sătura de el. Tot de categoria acésta sunt și bolnaviĭ carĭ gustând un anumit fel de fructe séu un anumit fel de mâncare, capĕtă imediat ferbințelĭ în grad mare și pe tot corpul le ies nisce pete roșiĭ, par'că l'a bătut cineva cu urzicĭ. Persónele la carĭ se produc simtomele arătate mai sus se numesc histerice, ér bóla însașĭ este numită în sciința medicală, séu mai bine, în sciința psichiatrică: *idiosincrasie*

Scriitorul acestor rêndurĭ a avut ocasiune a cunósce pe un domn bĕtrân, care servise la cavalerie încă înainte de 48 ajungênd până la rangul de căpitan. Deodată însĕ căpătă idiosincrasia și îi venea amețélă și gréță de mirosul de cai. El a trebuit sĕ părăséscă serviciul militar și a trăit încă vr'o 40 de anĭ bucurându-se de altmintrea de tóte facultățile sale sufletescĭ, dér gréța pentru mirosul de cai i-a rĕmas până la mórte. Acel domn, când venia la moșia sa,—din orașul unde petrecea de obiceiŭ timpul ernii, la gară îl aștepta carul cu boii și de la gară până la curtea sa mergea, — cu carul cu boii. Ér ómenii îșĭ dădeau cóte și se hlizeau.

Șovinismul ĕsta descreerat al Maghiarilor este o curată idiosincrasie. Sĕ judece orĭ-cine décă nu e așa. Maghiarul șovinist, când vede un Român, numai decât i-se suie sângele la cap și îi vin amețelĭ. El e deprins a vedé în Român pe trădătorul de patrie. Român și trădător de patrie în creerii lui tărbăcițĭ este tot una. Din contră, când vede pe un Evreu, i-se inseninéză fața și îi reînvie speranța de a vedé pe plaiurile acestea o țéră unitară maghiară. Evreul este în ochii lui adevĕratul patriot, care lucréză cu zel la închebarea statului aceluia imaginar, care s'a încuibat în atâtea mințĭ scrintite!

Sĕ spună orĭ-cine, décă nu este și acesta o pervertire analógă cu istoria de mai sus a trandafirilor și a usturoiului.

Este însĕ și o deosebire între aceste asemĕnărĭ.

Pe când omul histeric îșĭ deploréză starea ticălósă a sănĕtățiĭ și caută pe tóte căile sĕ se tămăduéscă, — sovinistul maghiar trăesce în credința, că numai creeriĭ lui sunt sănĕtoșĭ și numai părerile lui sunt bune. Patria numai el o iubesce, o susține și o apĕră, — ér ceilalțĭ carĭ nu gândesc la fel cu el, o urĕsc, o ruinéză și o vînd.

Este în adevĕr de plâns starea sufletéscă a șovinistului.

Cetitoriĭ noștri sciu deja, că societetea maghiară, care pórtă numele de „országos magyar szövetség“ a pus la cale nisce divanurĭ, în care în fie-care Sâmbătă sĕ se sfătuéscă, ce și cum ar trebui sĕ făptuéscă pentru-ca pe Româniĭ din Transilvania sĕ-i facă cât mai în grabă Maghiarĭ.

Când se adună șoviniștiĭ la sfat nicĭ nu pot sĕ cisluéscă despre alte lucrurĭ, de cât scurt și cuprindĕtor: Cum sĕ-i maghiarisăm pe Românĭ? Par'că asta ar atêrna numai de la ei și nu în prima linie de la noi.

S'a întêmplat însĕ Sâmbăta trecută o abatere la divanul șoviniștilor din Budapesta. Nu sciu cum a ajuns printre ei și un om cu creeriĭ ceva mai sănĕtoșĭ. Acest om pe care îl chémă Solymosi Elek, le a cuvântat așa șoviniștilor:

Mĕi ómenĭ! Lăsați-mĕ sĕ grăesc și eu ceva, când e vorba de Românĭ, căcĭ eu îi cunosc mai bine, pe când voi habar n'avețĭ, ce neam de ómenĭ sunt. La 1848 un Român cu numele Todor Ciungan a scăpat pe tata de mórte, când Ungurul Székely István se pusese sĕ-i ascundă sórele. Lui Székely tata îi făcuse mult bine în viéța lui Ciungan nu-i făcuse nicĭ un bine. Și totușĭ Székely a vrut sĕ-l ucidă, ér Ciungan i-a salvat viéța. Așa neam de ómenĭ sunt Româniĭ, cinstițĭ, muncitorĭ și modeștĭ. Element de ordine și alcătuitor de stat. Ér noi ce le-am dat lor? Nu le-am dat nicĭ ceea ce le este asigurat prin lege.

Așa a vorbit Solymosi Elek și a mai spus și altele în felul acesta. Ér șoviniștii au rĕmas cam opărițĭ.

Solymosi șĭ-a tipărit cuvêntarea și nĭ-a trimis'o și nóuă. Etă de ce facem amintire de ea.

Nu putem da acestei cuvêntărĭ o importanță mai mare, fiind-că o rêndunică încă nu aduce primăvara, décă însĕ convingerea lui Solymosi s'ar generalisa, asta ar fi un semn că șoviniștii sunt pe cale a-se tămădui. Pentru așa ceva însĕ acum și pentru multă vreme încă puțină speranță este!

Revistă politică.

Brașov, 18 Noemvrie.

Sĕptĕmâna acésta a fost *sĕptĕmâna agitațiunilor pro și contra guvernului*. Duminecă mai ales s'au ținut numĕróse adunărĭ poporale convocate séu de oposiție, séu de guvernamentalĭ. In aceste adunărĭ șĭ-au spus cuvêntul lor asupra situațiunei create prin atentatul de la 18 Noemvrie toțĭ aceia, carĭ vréu cu orĭ-ce preț sĕ măture pe Tisza de la guvern, séu carĭ vréu sĕ-l țină la cârmă, apărând politica „mânei tarĭ“.

O mare adunare poporală oposițională s'a ținut Marțĭ la Oradea. Au participat la ea conducĕtorĭ de ai partidelor din oposiție în frunte cu contele Albert *Apponyi*, contele Aladar *Zichy* și alții. Cel dintâiŭ a ținut și un discurs înflăcărat către popor în care a spus, că Tisza vré sĕ sdrobéscă garanțiile constituțiunei maghiare și sĕ încătușeze libertatea cuvêntului. — Deputatul Carol *Eötvös* a dis, că stările ticălóse de adĭ nu se vor puté îndrepta prin alegerĭ nouĕ și prin nimic alta, decât prin pedepsirea faptei criminale ce s'a sĕvîrșit la 18 Noemvrie și prin readucerea constituțiunei acolo unde a fost. — Social-democratul *Vazsonyi* a dis, că constituția e în primejdie și că în fața acestei primejdii trebue puse la o parte considerațiunile de a dóua mână. Adĭ — dice — luptăm pentru aer, ne înecăm și strigăm după aer liber. Trebue sĕ ne unim cu toții în lupta acésta, căcĭ fără constituție toțĭ vor fi sclavĭ.

Adunarea a primit unanim un proiect de resoluție, în care se votéză neîncredere contelui Tisza.

*

Proiectul ministrului *Berzeviczy* cu privire la reforma instrucțiunei în școlele primare, a avut darul de a deștepta *protestărĭ energice* nu numai la noi în țéră, ci și în afară de hotarĕle țĕrii. Nu numai în *Austria* se țin meetingurĭ de protestare contra proiectului, ci s'au pus în mișcare și studenții sêrbĭ și croațĭ de la universitățile din *Germania*.

La meetingul ținut de studenții croațĭ și sêrbĭ de la universitatea din Germania, vorbitorii meetingului au accentuat în discursurile lor, că proiectul Berzeviczy însémnă o călcare a egalei îndreptățirĭ a naționalităților nemaghiare și e îndreptat în contra esistenței acestora. S'a hotărit sĕ se țină un mare meeting de protestarea contra proiectului și sĕ li-se adreseze naționalitătilor din Ungaria cuvinte de încurajare în lupta lor.

Un alt meeting s'a ținut în *Praga*. Meetingul a primit un proiect de resolutiune, în care în numele umanismului se ridică protestărĭ în contra proiectului, al cărui ascuțiș este îndreptat înpotriva culturei generale, și care țintesce la nimicirea drepturilor sancționate în lege de către corónă, la nimicirea ultimelor resturĭ ale autonomiilor bisericescĭ și ale limbei materne.

*

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cum se culeg descântecile și farmecile

Prietinului Ionel ***

— Fine. —

Sfîrșind și cu acésta, mĕ întrebă — adresându-se cât sĕ póte de seriósă, — „dér nicĭ după asta nu te simțĭ mai bine?“

— Nu, îmĭ fù rĕspunsul, — așa se vede că nu 's nicĭ deochiat și nicĭ „făcut de dragoste“, — se póte că alta e pricina.

— Și care, mĕ întrebă, baba curiósă.

— Care sĕ fie? Écă, erĭ am trecut prin satu „Ș“. și am vĕdut o fată mai frumósă, ca un sóre, și-țĭ spun drept, că mi-o picat așa de dragă, de nu-i modru sĕ pociŭ trăi fără de ea. Asta mĕ tem că e buba, de eu mĕ simțesc așa de rĕu. Erĭ și adĭ numai tot la ea am gândit, și pare că nu-i a bună — nu-'mĭ mai iesă din cap. Ba de multe orĭ îmĭ vine sĕ mĕ întorc la ea, ca sĕ o mai vĕd odată.

— Asta, asta! îmĭ dise baba clătinând din cap, — asta o fi pricina „beteșugului“ d-tale. Dér stăi numai aicĭ, căcĭ sciu eu leacu și la „buba“ asta.

Cu aceea iesă din casă și merge până în vecinĭ, de unde aduce trei grădele, pe carĭ rupându-le în nouĕ bucățĭ, le pune pe foc, și luându-șĭ miere de stup, de care așa se vedea, că avea pusă la îndemână, apoi câte-va „florĭ domnescĭ“, începù a descânta, făcând semne într'acolo, încătrău îĭ arătasem că locuesce fata.

Invêrtindu-se jur împrejur prin casă, pe la toțĭ păreții și prin tóte unghiurile casii, atingând cu câte o floricică păreții, descânta dicând:

„Am pornit pe cale
Pe cărare,
Pe drumu cel mare,
Și m'am întîlnit
Și-am grăit
Cu-o fată bujor
Albă ca un domnișor,
Albă ca omĕtu
Négră ca corbu,
Și mĭ-o plăcut
C'o fost faină
La haină,
La stat
La umblat,
La ochit
La vorbit,
La 'ndrăgostit
La cântat
La sărutat
Cu ea'n lume
Bună de umblat,
Cu ea 'n câmp
Bună de lucrat,
Cu ea 'n joc
Bună de jucat,
Că 'i sănĕtósă
Spătósă
Tare la óse,
Voiósă,
Bună de iubit,
Bună de trăit,
Bună de umblat,
Bună de luat,
Bună de 'ncununat.
Voi trei grădele
Trei nuele
Nouĕ vĕ facețĭ
Pe (cutare) aducețĭ
Că cu miere de stup
Gura v'o astup,
Și cu „florĭ domnescĭ“
Vĕ vrăjesc
Vĕ 'npodobesc
Pe (cutare) sĕ dobândesc,
De la maică-sa
De la sorusa
De la mătușe-sa;
De la móșe-sa
De la tată-so
De la frate-so
De la unchiu-so
De la moșu-so.
Ptui, ptui,
Prin graiu meu
Și voia lui Dumnedeu
Pe (cutare) s'o pețéscă,
Pe (cutare) s'o dobândéscă
Pe toțĭ sĕ ne omenéscă.
Descântecu a meu
Daru de la Dumnedeu“. —

— Și nicĭ după asta nu ți-i mai bine? mĕ întrebă curiósă.

— Nu. Din contră îmĭ vin fierbințelele mai tare, — se vede că alta-i pricina.

— O fi, o fi, „de bună samă“ buba rea. Mai avut'ai dumnéta, domnișorule, buba rea?

Scirile mai nouĕ sosite din Viena anunţă, că *negocierile asupra încheierei unei convenţiunĭ comerciale între Austro-Ungaria şi Germania s'au întrerupt* fără sĕ fi dat vr'un resultat. După o telegramă mai nouă negocierile s'au rupt cu desăvîrşire. Representantul guvernului german, contele *Pozadovsky* a părăsit deja Viena. Din partea Germaniei se declară, că décă negocierile ar fi sĕ se reînoiéscă, iniţiativa va trebui sĕ o ia Austro-Ungaria şi tratările sĕ se ţină în Berlin. Causă la acéstă întorsătură neaşteptată a dat faptul, că Austro-Ungaria n'a putut sĕ priméscă propoziţiunile Germaniei privitóre la convenţia veterinară sanitară. Afară de acésta s'au mai ivit greutăţi şi cu privire la taxele vamale. Esistă acum temerea, că décă Austro-Ungaria şi Germania nu se vor puté înţelege şi învoi asupra condiţiunilor, va isbucni un *rĕsboiŭ vamal* între aceste state, ceea-ce va avé o influenţă păgubitóre şi asupra alianţei politice.

*

La începutul sĕptĕmânei s'a făcut *deschiderea corpurilor legiuitóre române*. In mesagiul regal cetit de regele Carol se accentuéză, că România îşi urmăresce ţinta neclintită a politicei sale internaţionale, care i-a dobêndit încrederea şi prietinia tuturor şi asigură pacînica desvoltare a puterilor regatului. Guvernul va supune deliberărei camerei şi senatului convenţiunea comercială încheiată cu imperiul german. Mesagiul constată mai departe, că budgetul statului este echilibrat, creditul ţĕrii rĕmâne astfel neatins, deci se vor puté învinge greutăţile, ce le îndură ţera în momentele de faţă. Industria petrolului a luat în ultimii anĭ un avênt atât de mare, încât ea ocupă un loc însemnat în desvoltarea economică a ţĕrii. Instrucţia publică păşesce înainte în direcţia practică dată ei de legile votate. Constată apoi mesagiul, că în curênd armata va fi complet înzestrată cu armele cele mai perfecţionate, ea se întăresce neîncetat, însufleţită de datoria ei de a fi pregătită, orĭ când se va cere, ca adevĕrat scut al ţĕrii. In fine mesagiul spune, că anul acesta regele şi familia regală au avut mulţumirea sufletéscă de a străbate cea mai mare parte a regatului, şi cu acéstă ocasiune s'a încredinţat din nou, cât de adênc înrădĕcinate sunt simţĕmintele de dragoste şi de devotament pentru dinastie şi cât de statornic s'a înfipt în inimile tuturor cetăţenilor încrederea în viitorul asigurat al patriei.

Rĕsboiul ruso-japones.

Sâmbăta trecută armata generalului *Nogi* a îndreptat un atac general în contra *Fort-Arthurului*. Acest atac a fost mult timp pregătit de Japonesĭ şi cu tótă înverşunarea cu care s'a făcut, Japonesiĭ n'au dobândit succese de sémă.

Agenţia „Reuter" primesce din Tokio scirea, că în numita ḑi Japonesiĭ au dat năvală asupra unei coline înalte de 203 metri, ajungênd chiar pe vêrful ei. O altă depeşă tot din Tokio spune, că Japonesiĭ şi-au întărit puternic poziţiunile din faţa fortului *Sungşuşan* şi a forturilor situate spre rĕsărit, dér că *n'a sosit încă timpul spre a le ataca*. Au ocupat şanţurile colinei înalte de 203 metri, din care speră sĕ opereze cu succes pentru cucerirea fortului însuşi.

Corespondentul ḑiarului rusesc „Birsevija Vjedomosti" telegrafiéză din Mukden, că căpitanul de cazacĭ *Kostlivcev*, care s'a reîntors din Port-Arthur, unde îl trimisese statul major al armatei de la Mukden, spune că Port-Arthurul nu va cădé nicĭ-odată. Generalul *Stössel* i-a spus, că are firma convingere, că cetatea nu va fi luată de inimic şi că va aştepta sĕ fie despresurată.

După scirile mai nouĕ venite prin Londra, Japonesiĭ au atacat şi fortul *Kichvanşan*, dér fără resultat In timp de o oră ei au perdut 4000 de ómenĭ. Lupta s'a continuat. Ruşiĭ au făcut o eşire din fort, însĕ au fost respinşĭ.

Pe câmpul de rĕsboiŭ din *Manciuria* a început de câteva ḑile o mişcare mai vioă.

Din *Huangşan* se telegrafiéză la Petersburg, că alaltăerĭ în zorĭ de ḑi Japonesiĭ au atacat trupele generalului *Rennekamf*, dér au fost *respinşĭ cu marĭ pierderĭ*. Artileria rusécă a zădărnicit mişcarea de impresurare a flancului drept rusesc. Ruşiĭ au luat multe arme de la inimic şi *au înmormêntat 300 de Japonesĭ căḑuţĭ*.

Generalissimul *Kuropatkin* telegrafiéză, că lupta ce s'a început la 25 Nov. lângă *Cincencen* s'a reînoit alaltăerĭ diminéţa şi a durat până la órele 11 a. m. Ruşiĭ sunt ocupaţĭ cu înmormêntarea cadavrelor Japonesilor căḑuţĭ. Până la amiaḑĭ au adunat 230 cadavre. Multe arme şi altfel de trofee au căḑut în mânile Ruşilor.

Generalul *Saharov* telegrafiéză, că Japonesiĭ s'au retras de la Cincencen.

Despre luptele acestea s'au trimis raporte telegrafice şi la Tokio. Ele descriu evenimentele apróape în acelaşĭ sens ca şi telegramele din isvor rusesc. La urmă se adauge, că situaţiunea generală e neschimbată.

Ajutóre pentru incendiaţĭ.

Pentru Românii nenorociţĭ prin incendiu din comunele Câmpenĭ, (Munţii apusenĭ), Ostrovul-mare (Hunedóra), Sotelec (Solnoc-Dăbâca) şi Mădăraş (Sătmar) — au mai întrat la Redacţiunea ḑiarului nostru următórele sume:

D-l Vasiliu **Mica** din **Someş-Odorheiŭ** a trimis pentru incendiaţii din Câmpenĭ *80 cor.* Acéstă sumă a fost colectată cu ocasiunea serbărei cununiei în Coruenĭ a tînĕrului Simeon Barbolovicĭŭ teolog abs., fiul vrednicului vicar al Sĕlagiului d-l Alimpiu Barboloviciu, cu fiica preotului din Coruenĭ d-l Gavril Muste Ideia pentru colectă a dat'o naşul mare d-l George Pop de Băsescĭ, care a propus ca pentru scopurĭ filantropice sĕ se jóce, după datina Românilor, „jocul miresei". Ideia a întîmpinat o bună primire, s'a jucat jocul şi s'au adunat 120 cor., din carĭ 40 cor. s'au trimis Reuniunei femeilor române Sĕlăgene, ér pentru

incendiaţii din Câmpenĭ *80 cor.*

De la d-l preot V. L. *Ardeleanu* din **Veteş** (Sătmar) am primit *60 cor.* colectaţĭ de d-sa cu scopul de a-se distribui astfel:

Pentru incendiaţii	din Câmpenĭ	20 cor.
„ „	din Ostrovul-mare	20 cor.
„ „	din Sotelec	20 cor.
La olaltă	. . . .	*60 cor.*

(Celor din Mădăraş d-l V. L. Ardeleanu li-a mai trimis 60 cor.)

Suma acestor douĕ colecte *140 cor.*

Transport din Nr. dela 29 Oct. (11 Nov.) *1781 cor. 33 banĭ.*

Suma totală: ***1921 cor. 33 banĭ.***

SCIRILE ḐILEI.

— 18 Noemvrie v.

Ataşaţii românĭ pe câmpul de rĕsboiŭ din Extremul-Orient. O scrisóre sosită din *Mukden* spune, că pe acolo este un ger ne mai pomenit. Ataşaţii militarĭ românĭ sunt încuartiraţĭ cu ceilalţĭ ataşaţĭ străinĭ şi cu ofiţerii ruşĭ într'un loc îndepărtat de 20 Km. de Mukden. Ei locuiesc în nisce colibe părăsite chinezescĭ şi sunt siliţĭ sĕ dórmă învĕliţĭ în blane grele. Maiorul *Haralambie* a fost recomandat de către comandantul corpului 4 de armată, generalul Zurubaef spre a fi decorat cu crucea de comandor al ordinului Vladimir pentru vitejie şi merite militare.

Evreii din România profitând de cuvintele ministrului de interne Vasile *Lascar*, care la un banchet ce s'a dat nu de mult în onórea luĭ în Botoşanĭ, a ḑis că bine ar face Evreii sĕ nu apeleze tot la strĕinătate, ci sĕ se adreseze forurilor din ţéră, carĭ vor împlini după putinţă cererile lor — vor adresa în curînd corpurilor legiuitóre o petiţie acoperită de multe iscăliturĭ cerênd 1) Ca toţĭ Evreii născuţĭ în ţéră sĕ nu mai fie consideraţĭ de strĕinĭ, ci de Românĭ mozaicĭ. In privinţa acésta curtea de apel ar puté sĕ aducă — ḑic ei — o jurisprudenţă, interpretând constituţia în aşa chip, ca sĕ reiasă, că dispoziţiile referitóre la naturalisarea individuală sĕ referă numai la strĕinĭ, însĕ Evreii născuţĭ în ţéră nefiind strĕinĭ — nicĭ nu mai trebuesc împămêntenitĭ. 2) Evreii sĕ 'pótă avansa la armată, căcĭ avansarea fiind remuneraţia meritului, Evreii „merituoşĭ" consideră de nedreptate escluderea lor de la avansare. (De ce sunt însĕ esclusĭ de la avansare în Germania, unde au de altmintrea tóte drepturile? — Şi décă ar fi esclusĭ şi în Franţa, n'ar fi fost afacerea Dreyfus, nicĭ celelalte mişelii, câte s'au petrecut în acea ţéră. — Cor.) 3) Legea despre taxele şcolare a strĕinilor sĕ nu se aplice Evreilor născuţĭ în ţéră.

Pĕcostea emigranţilor. Din Newyork se depeşéză, că 100 de emigranţĭ, Românĭ din Transilvania, la sosirea lor în numitul oraş, n'au fost lăsaţĭ sĕ între pe pămênt american. Vaporul „Pannonia", cu care veniseră, plecase deja. Bieţii Românĭ au fost transportaţĭ pe insula Elias în faţa Newyorkului, unde stau de 3 sĕptĕmânĭ aşteptând sĕ vie vaporul „Pannonia" din Fiume. Consulul austro-ungar a intervenit în favorul acestor nenorociţĭ, însĕ fără resultat.

Salvat ca prin minune. Legaţiunea română din Paris a comunicat ministeriului român de externe, că un accident extraordinar s'a întêmplat pilotului (cârmaciu) vaporului „Iaşii", al serviciului maritim român, în largul mării, în dreptul capului Finster. Pilotul a fost luat de un puternic val de pe puntea vaporului, dér a fost readus ca prin minune pe puntea de un alt val. Valul l'a asvêrlit însĕ cu atâta violenţă pe punte încât pilotul a fost grav rănit.

Trei oi rĕtăcite. Din *Homorod* ni-se scrie: In comuna Homorod, unde majoritatea locuitorilor sunt Saşĭ, de mult timp n'a mai ajuns nicĭ un Român ca membru în representanţa comunală, deórece totdéuna înaintea alegerĭ Românii erau ademeniţĭ cu beutură, şi astfel o parte vota cu Saşii. Aşa în decursul timpului multe nesjunsurĭ au trebuit sĕ sufere bieţii Românĭ spre dauna şi regresul lor propriu. In timpul mai nou însĕ, convingêndu-se ei de nedreptăţile ce se comit şi apropiindu-se ḑiua alegerii de 22 Nov. a. c. s'au adunat şi s'au sfătuit în tótă forma, că ce ar fi de făcut, numai ca sĕ pótă ajunge şi dintre Românĭ cel puţin doi membrii, carĭ sĕ le apere şi drepturile lor? Insufleţitu-s'au bieţii Românaşi, ameninţând cu eschidere de la tóte societăţile lor pe acela, care ar mai cuteza a vota şi de astă-dată cu Saşii. Durere însĕ, că şi de astă-dată s'au aflat ómenĭ rĕtăciţĭ ca Nic. Pora învĕţător pensionat al căruĭ fiiu l'a susţinut Blaşiul cu stipendiu de 120 cor. absolvând pedagogia, ér el de present se hrănesce cu prescura românéscă fiind aplicat ca cantor suplent. Comitetul bisericesc şi şcolastic din loc au făcut cunoscută purtarea luĭ d-luĭ vicar, cerênd eschiderea lui de a mai funcţiona ca cantor suplent, deórece acesta împreună cu Nic. Florea Chivariu şi cu

---

— Nu.

— Atuncĭ aia te-o ajuns de bună samă. Şi nu te dóre capu, nu îţĭ vine rĕu? Curios fiind, că ce o sĕ urmeze, îĭ spuseiŭ că sĕ póte că am „buba rea".

Baba, vĕḑênd că am voie sĕ-mĭ descânte şi de „buba rea" — îşĭ luă o „motóşcă" de gândacĭ de turbare, apoi făcù nesce aluat nedospit, din. o fărină „fermecată" şi anume păstrată pentru astfel de scopurĭ, şi mestecându-le cu gândacii de turbare, pe carĭ mai înainte îĭ sdrobise mĕrunt, — descântă:

„A pornit
La peţit
„Buba rea"
Sĕ se 'ntâlnéscă
Şi sĕ peţéscă
Pe buboiu.
Pe buboiu nu l'o aflat
C'o aflat
Pe (N) şi l'o 'nhăţat
Şi de trupu i s'o legat.
De te-ai legat bubă rea
De (cutare)
Sĕ nu cocĭ,
Sĕ nu rĕscocĭ,
Sĕ nu „bobocĭ",
Sĕ nu'l junghi,
Sĕ nu'l rĕ-junghi,
Că de-i coce,
De-i rĕscóce,
De-i boboci
Şi-ĭ junghia
Şi-ĭ rĕsjunghia
In patru te-oiŭ crepa,
Capu ţi-oiŭ tăia,
La cânĭ te-oiŭ ţipa;
Făr' te du departe
Peste deal,
Peste hotar,
Peste punte,
Peste munte
Şi te adâncă
In vîrf de stâncă
Şi 'n apa cea mai adâncă.
Că 'n stâncă-i găsi
Ce ţ'a trebui,
Bine-i trăi
Ér de ti 'nseta
In apă bine-i umbla.
De eştĭ în cap
După cap
In trup
Pe trup,
Pe mânĭ,
Pe plumânĭ,
Sĕ fugĭ pe cânĭ,
Că, cânii te-or purta
Şi te-or legăna
Din pat;
In pat,
Din sat
In sat,
Că (N.) nu te póte purta
Că-i slab
Şi nevoiaş
Te scapă mintenaş.
Fugĭ „bubă rea"
Că de nu
Rĕu te-oiŭ fugări
Rĕu to-oiŭ dulgi
De te-oiŭ găsi,
Rĕu te-oiŭ alunga
De te-oiŭ afla,
Cu gândăcei
Sĕ te pişce,
Sĕ te mânce,
Sĕ te ciugulécă,
Sĕ te ciupeléscă,
Sĕ te ciufulécă
Sĕ te înghiţéscă
Că nicĭ nému sĕ nu-'ţĭ trăiască.
Cu aluat
De la împărat
Te oiŭ lega
Sĕ-ţĭ péră urma.
Descântecu a meu
Leacu de la Dumneḑeu.

Sfirşind descânteca vrù ca sĕ mi-o lege după cap, — la ce eu ne mai putându-mĕ reţiné, am isbucnit în rîs.

Baba vĕḑêndu-mĕ, se supără foc, pentru obrăznicia mea şi nicĭ nu vrù sĕ mai steie de vorbă, până nu-i spuseiŭ că eu umblu după „descântece" şi că numa de aceea am făcut-o ca sĕ descânte, pentru a-i auḑi descântecile. Insistând, ca sĕ mi le mai spună odată pentru a le scrie, — cu greu mare isbutiĭ, dér şi atuncĭ numai pe lângă obligământul ca sĕ o învĕţ altele.

Ĕtă frate cum culegem noi „culegătorii de literatură poporală" descântecile şi farmecile!

Eu, aşa prin prefacerĭ, am ajuns de aḑĭ am cea mai mare colecţiune de descântece şi farmece, pe carĭ cât ce îmĭ aflu editorĭ, o sĕ le scot la lumină.

Th. A. Bogdan,
inv. în Bistriţă.

Nic. Dumitru Grecu, pe când Românii se duceau la locul de votare cu ţidulĭ făcute la şcólă, cei trei rĕtăciţĭ au întrat în casa lui Nic. Pora înv. pens. şi aruncând ţidulile din şcólă au scris altele, inducând în ele Saşĭ. Eşind de acolo au mers la birtul unui sas Sadler, ademenind şi pe unii bĕtrânĭ nesciutorĭ de carte în birt unde erau mai mulţĭ Saşĭ cu carĭ s'au înţeles. Au împărţit ţidulĭ şi la acei bĕtrânĭ, fără de a-le fi spus barem că pe cine au indus în ele. Un biet bĕtrân, eşind din birt, a fost întrebat de feciorul sĕu de ţidula din şcólă, acesta a rĕspuns, că i-a luat'o dascălul Pora, dându-i alta fără de a-i fi spus însĕ că pe cine a indus în ea. Astfel de ţidulĭ s'au aflat o mulţime, deórece aceştia au ademenit şi pe ţiganii carĭ încă toţĭ, afară de doi, au votat cu Saşii. Resultatul alegerii a fost că prin o fórte mică majoritate de voturĭ au reuşit numai Saşĭ. Er cei trei candidaţĭ românĭ George Repede paroch, I. Ciotlos înv. şi Nic. Pora curator, au cădut. — *Unul din popor.*

Un proces sensaţional. Care proces nu devine sensaţional, îndată ce trebue sĕ dea sémă în faţa justiţiei vr'un fiu al neamului ales? Fel de fel de circumstanţe şi intervenţii se ivesc, carĭ tóte ţintesc într'acolo de a scăpa pe acusatul. Impresia acésta trebue sĕ i-o facă orĭ-cărui culegĕtor şi procesul medicului Iacobsohn din Ploieştĭ, care a fost achitat Sâmbătă séra de către curtea cu juraţĭ din Bucurescĭ, după o pertractare îndelungată, care a ţinut mai bine de o sĕptĕmână. Medicii românĭ cei mai renumiţĭ şi-au dat părerea în acest proces şi advocaţii cei mai renumiţĭ au pledat pentru şi contra. De ce era acusat Dr. Iacobsohn? Dr. Iacobsohn, căsătorit de curênd, era acusat că şĭ-a otrăvit nevasta. El avea puţin venit şi multe datorii. Fără scirea rudelor, el şĭ-a asigurat nevasta pe viéţă pentru suma de 30.000 lei, cu tóte că n'avea de unde plăti taxele pentru o sumă aşa mare. Scurt timp după asigurare, femeia mai înainte sănĕtósă, se îmbolnăvi şi după o bólă de 3 sĕptĕmânĭ móre. Rudele femeii ridică acusarea că I. şĭ-a otrăvit nevasta. Cadavrul fu exhumat şi érăşĭ exhumat şi de trei orĭ exhumat. Chemiştii cei mai de frunte analisând măruntaiele, au găsit cantitate mare de argint viu (mercur). Argintul viu pătrunsese chiar şi în óse. Toţĭ medicii erau de părere că cantitatea de mercur ce s'a găsit, putea sĕ omóre un om. Alţĭ medicĭ însĕ tot aşa de renumiţĭ din faptul, că au găsit o rană în stomac şi rinichii de asemnnea bolnavĭ, au fost de părere că sciinţa nu se póte pronunţa categoric, că femeia a murit otrăvită. Se putea sĕ móră şi de altă bólă. Nefiind astfel lucrul bine lămurit, juraţii n'au vrut sĕ-şĭ asume o rĕspundere atât de mare — şi au achitat pe Iacobsohn.

Mulţămire publică. Ciceu-Cristur, Nov. 1904: La balul dat în Ciceu-Cristur ăst timp pentru biserica română, au plătit peste taxa de întrare: Ioan Botean 40 b., Inbuzan 40 b., Ioan Rebrean 1 cor. 20 b., Dr. Daday 40 b., Szatmary 40 b., Morariu 3 cor. 20 b., Nicolae Sandor 1 cor. 60 b., Dionisie Deac 40 b., Maria Pop preotésa Cetan 1 cor. 60 b., Sneff Iozsef 2 cor., Pop Arpad 20 b, Ioan Roman 20 b., Boca Todor 80 b., Dr. Bodea 40 b., Tămaş Toma 2 cor. 40 b., Isidor Moldovan 1 cor. 40 b., Borgovan 1 cor. 40 b., Michail Pop 1 cor. 60 b., domnul protopop 3 cor. 40 b.„ Milan 40 b. Suma 23 cor., 80 b. Contribuenţilor marinimoşĭ mulţumirĭ căldurose. Venitul brutto 208 cor. Spese 128 cor. In favorul bisericei venit curat *80 cor. Comitetul.*

Producţiunea grâului în lume. După revista „Evening Corn Trade List", producţiunea grâului în 1904 în tótă lumea ar fi de 1,057.630,000 kilogr, echivalând aprópe cu 800 milióne kintale, faţă de 1 miliard 119.326,500 kilogr. în anul trecut. Se prevede o mare necesitate de aprópe 189 milióne de kil. în ţĕrile importătóre. Statele Unite nu vor produce de cât 175—182 milióne, exportând fórte puţin. Recolta sĕcarei în 1903, a fost de 384.530,000 kintale numai în Europa; orzul 264.290,000 kintale în continentul vechiŭ; ovăsul 720.300.800 kintale în Europa şi ţĕrile transoceanice, porumbul 720.310,000 kintale în Europa şi peste Ocean.

O bună vacă de lapte. Diarul „Landw. Schweiz. Zeitschrift" povestesce, că o vacă Schwitz din şcóla agricolă de la Plantakof (cantonul Grigioni) a produs în timpul carierei sale, 50.000 kile de lapte, dând în 11 anĭ o medie de 4464 kile pe an. Acum 3 lunĭ după nascere şi hrănită cu iarbă, a produs 26 kile de lapte pe di.

Concert. Dumineca în 4 Decemvrie n. are loc în otelul „Europa" un concert dat de musica oraşului. Inceputul la órele 8 séra. Intrarea 60 banĭ.

Cum trece viéţa? Un statistician curios sĕ afle cum ne trece viéţa, a socotit, — luând ca limită vêrsta de 50 anĭ, — cum îşĭ petrece viéţa un om până la acéstă vêrstă. El se baséză pe un mare numĕr de casurĭ singuratice. Astfel un om de 50 anĭ şĭ-a petrecut 6000 dile cu somn, 6500 dile cu lucru, 800 dile cu preumblărĭ, 4000 dile în petrecerĭ, 1500 dile cu mâncarea şi beutura, 500 dile ca bolnav. In timp de 50 anĭ a consumat: 17,000 funţĭ pâne, 16,000 carne de diverse specii, 4600 funţĭ legume, ouĕ şi peşte; a bĕut tot felul de beutură cam 28,000 litri.

Ce cetesc cumpĕrătorii mai cu drag? Cumpĕrătorii cetesc d. e. cu mare plăcere, când vr'un comersant anunţă că a redus preţurile. Şi când cetesc, că acel comersant a redus preţurile în mod considerabil, asta o citesc cu plăcere şi mai mare. In situaţia acésta se află publicul Braşovean faţă cu magazinul firmei László M. & L. succesor. Décă firma Lászlo M. & L. succesor anunţă, că a redus preţurile, apoi sĕ se scie, că acésta e adevĕrat. Cu asemenea ocasiunĭ publicul póte cumpĕra cu preţurĭ fabulos de ieftine. Firma menţine ieftinătatea acésta mai ales în vederea sesonului de Crăciun ce se apropie.

Dispar sgrăbunţele, parasiţiĭ, pistrui, pete de ficat şi orĭ-ce necurăţeniĭ din obraz, întrebuinţând renumitul lapte de castraveţĭ veritabil englezesc şi nevătĕmător al lui C. Balassa, care împrumută feţei un teint alb, tineresc. Efectul sigur după 2—3 întrebuinţărĭ. Sĕ se observe, ca pe fie-care sticlă sĕ fie pus numele Balassa. O sticlă 2 cor. Săpun de castraveţĭ 1 cor. Pudra 1 cor. 20 banĭ. Se capĕtă la farmacii. Trimeterĭ cu posta face farmacistul C. Balassa, Budapest Erzsébetfalva. A se feriĭ de imitaţiĭ.

Parastas şi împărţire de haine.

Dumineca, în 20/XI st. n. s'a oficiat în biserica română gr. or. din cetatea Braşovului parastasul anual, pe care'l face „Asociaţiunea pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor românĭ meseriaşĭ din Braşov" întru pomenirea sufletului celui mai mare binefăcĕtor al sĕu, a fericitului *Mihail Stroescu,* care fiind în viéţă împreună cu onorabila sa soţie d-na Elisa au făcut pentru scopurile acestei Asociaţiunĭ o frumósă fundaţiune, ce le pórtă numele şi ale cărei venite se folosesc pentru ajutorarea ucenicilor rom. meseriaşĭ din Braşov de sub ocrotirea Asociaţiunei.

Comitetul acesteia şi un numĕr însemnat de ucenicĭ au asistat la sfânta liturgie şi parastas.

Părintele slujitor, venerabilul protopresbiter d-l Bartolomeiŭ *Baiulescu,* preşedintele de onóre al Asociaţiunei, după terminarea sf. liturgiĭ a rostit o scurtă, dér pătrundĕtóre predică, adresată în deosebĭ ucenicilor presenţĭ. In acésta a relevat în alese cuvinte însemnătatea cea mare a fundaţiunei regretatului Stroescu pentru ucenicii noştri, indemnându-i ca în totdéuna sĕ se arete recunoscĕtorĭ faţă de binefăcĕtorii lor şi sĕ răsplătéscă jertfele, ce se aduc pentru fericirea lor prin silinţă întru învĕţarea meseriei, la care sunt aplicaţi şi peste tot prin purtare vrednică de laudă.

După acésta a slujit parastasul, din coliva căruia au gustat toţĭ ucenicii presenţĭ.

După amiadĭ aceştia s'au întrunit în localul Asociaţiunei, unde la órele 3 li-s'au împărţit haine şi încălţăminte.

Inainte de împărţire preşedintele Asociaţiunei, d-l P. *Pop,* jude în pensiune, li'a adresat câteva cuvinte de învĕţătură, îndemnându-i sĕ cerceteze sfta. biserică, unde omul învaţă dragoste, iubire şi credinţă, şi în rugăciunile lor sĕ-şĭ aducă totdeauna aminte de fericitul Mihail Stroescu, precum şi de toţĭ ceilalţĭ binefăcĕtorĭ ai lor, ér ostenelele şi sacrificiile acestora sĕ le recompenseze prin hărnicie, cinste şi omenie, căutând în tótă viéţa lor sĕ satisfacă speranţelor, ce părinţii şi Asociaţiunea le pune în ei.

S'au distribuit 40 rocurĭ, 40 părechĭ de pantalonĭ şi 35 părechi de cisme în sumă totală de 837 corone.

Actul s'a îndeplinit în presenţa Comitetului prin o comisie alésă din sînul sĕu spre acest scop. Au asistat mai mulţĭ măestrii de ai noştri, d-l căpitan de artilerie Popa, care pórtă viu interes faţă de mersul Asociaţiunei, şi un ţĕran, tatăl unui ucenic.

Relevăm faptul acesta cu deosebită satisfacţie, fiind un semn eclatant, că ómenii noştri dela sate încep a pricepe tot mai mult însemnătatea învĕţăturii meseriilor pentru noi şi în chipul acesta sperăm, că pe viitor clasa meseriaşilor noştri îşĭ va lua un avênt de desvoltare şi mai puternic şi mai trainic ca până acum.

De la comună.

Erĭ, în 30 Noemvrie, la órele 3 representanţa comunală a oraşului Braşov a ţinut o adunare estra-ordinară electorală sub preşedinţa d-lui vice-şpan Dr. Fr. *Jekel.* La ordinea dilei era alegerea medicului veterinar comunal. In comisiunea de candidare la propunerea d-lui primar *Hiemesch* au fost aleşĭ d-l Gustav Schiel şi Dr. Eugen Meţianu, ér vice-şpanul a mai numit pe d-l Fr. Hiemesch, primar, şi pe d-l Moór Gyula. Preşedintele a suspendat după aceea şedinţa, în care timp comisiunea şĭ-a îndeplinit lucrarea sa.

După redeschiderea şedinţei d-l vice-span a propus pe toţĭ candidaţii, carĭ au concurat şi anume: 1) David Popovicĭ, actualmente medicul veterinar al abatorului din Braşov, 2) Fekete Gyula, 3) Ohrenstein Lipót, 4) Raphael Oskar, 5) Ringelhahn Dezsö şi 6) Székely József.

Adunarea, la propunerea d-lui Gustav Schiel a ales cu aclamaţie medic veterinar al comunei în locul repausatului Toma Stoof, pe d-l *David Popovicĭ.*

Cu acésta s'a încheiat adunarea şi s'a deschis a dóua adunare presidată de astă-dată de primarul d-l Fr. Hiemesch.

Senatul comunal, între alte comunicate, aduce la cunoscinţa adunării, că Dr. Nicolae Mănoiu a înaintat recurs împotriva decisiunei de la 9 Noemvrie a representanţei comunale referitor la închiriarea localului ţinut până acum de firma „Mutzig & Slaminek"; deóre-ce însĕ acest recurs conţine espresiunĭ ofensătóre pentru primar, o copie a recursului a fost transpusă căpitanului poliţiei cu scop de a procede în consecinţă contra autorului.

Direcţia căilor ferate Braşov-Treiscaune a cerut cedarea unui teritoriu de 142 m. □ pentru lărgirea staţiunei. Senatul a propus amânarea cestiunei până după terminarea tratărilor referitóre la strămutarea staţiunei pe partea opusă (sub strajă). La cestiunea acésta au vorbit mai mulţĭ membri.

S'a hotărît mai departe zidirea unui birt în Stejeriş cu cheltuiélă de 7000 corone.

Concursul publicat pentru zidirea unui hotel modern, a rĕmas fără resultat. Adunarea a îndrumat senatul sĕ caute antreprenor pe cale particulară, fără concurs.

Adunarea votéză un supliment de salar (20%) funcţionarilor de la casa de amanete.

S'a luat spre cunoscinţă, că împotriva decisiunei adusă de comună de a se ţine în fie-care an la 3 August têrg de cai de lux, dintre comunele aflătóre la distanţă de 30 chlm. n'a protestat nicĭ una afară de comuna Preşmer, care cere, ca data têrgului sĕ se fixeze înainte de 15 Iulie sĕu după 15 August. Adunarea fixéză data de 16 August.

Comuna Bran a mutat diua têrgului de acolo de la 8 August pe 9 August şi de la 6 Octomvrie pe 20 Octomvrie. Adunarea s'a alăturat acestei decisiunĭ, preşi cum aceleia, că comuna Zêrnescĭ sĕ ţină têrgul de vite la 5 Maiŭ şi 20 Septemvrie, ér têrgul general la 16 Maiŭ şi 21 Septemvrie.

Adunarea hotăresce, ca traducĕtorul pentru limba maghiară al proceselor verbale şi altor acte, sĕ fie retribuit cu 1000 corone, ca şi traducĕtorul român. Până acuma acela n'avea decât 700 cor. D-l Moór Gyula adaogă, ca hotărîrea acésta sĕ aibă efect retroactiv şi retribuţia sĕ i-se plătéscă începênd de la timpul însărcinării (15 Februarie).

In sfîrşit adunarea votéză membrilor musicei comunale un supliment de 15% la salar.

Alegerile municipale în comitatul Aradului.

De pe valea Crişului alb.

Onorată Redacţiune! Cu ocasiunea alegerilor de membri municipalĭ, ce au avut loc la noi — în comitatul Aradului — la 17 l. c., triste esperinţe am făcut faţă de aşa numiţii noştri conducĕtorĭ, căcĭ ne-am convins pe deplin, că unii domni se retrag de la postul lor cu o nepăsare condamnabilă, alţii se pitulesc la spatele oficialilor ér alţiĭ jócă rolul liliacului, când ca naţionalişti, când ca desertorĭ.

Pe valea Crişului alb în deosebĭ, în cercul deputatului Dr. George Sombâti, am suferit o pierdere simţită şi o ruşinósă cădere peste tot. Unde poporul mai 'nainte cu ocasiunea alegerei de deputat a sciut sĕ fie atât de însufleţit pentru candidatu, „român", în cât administraţia cu tóte organele de care dispune nu a fost în stare a-l abate de la voinţa sa, adĭ acel popor, acei legĕtorĭ au fost lăsaţĭ în voia întîmplărei cu puţine onorabile escepţiuni.

Décă un cerc electoral aşa de mare cum e al Iosăşelului a putut fi însufleţit de o singură persónă pentru actul alegerei de deputat, de ce n'a putut fi şi de astă dată cercurile electorale municipale însufleţite de tot atâţĭ bărbaţĭ conducĕtorĭ naturalĭ, câte comune sunt? Sĕu dóră interesele personale trag mai mult în cumpĕnă, de cât interesele generale ale unui popor?

Ce e drept, din centru s'a făcut tot ce s'a putut din partea clubului comitatens român, pentru a-se pune în tóte cercurile românescĭ candidaţĭ naţionalĭ. Resultatul însĕ étă care a fost:

La *Halmagiu* din 717 alegĕtorĭ toţĭ Români, *pentru lista naţională nu s'a dat nicĭ un vot.* Preoţii, — fiind protopopiatul vacant — au credut de cuviinţă a se risipi ca fărina orbului, făcênd politică de oportunitate. Că s'a ales şi un Român între cei 3, e a se atribui, că a fost acceptat pe lista oficiósă.

In cercul *Ciucĭ* s'au ales 5 membrii, *toţĭ streini.* Din 1190 alegĕtorĭ toţĭ Români, *nu s'a dat nicĭ un vot pentru lista naţională.* Ce vor fi făcut preoţii din acel cerc? şi cu ce vor spăla acéstă pată ruşinósă, a uitărei de sine în cele românescĭ?

In cercul *Iosăşel,* din 569 alegĕtorĭ, pentru lista naţională s'a dat *un singur vot.* Despre conducĕtorii românĭ din acest cerc până acuma numai bine s'a putut dice; de astă dată s'au arătat şi ei slabĭ, făcênd lucrurĭ slabe. Acestui cerc aparţine şi părintele Traian Mager, care până acuma s'a dat de cel mai înfocat naţionalist, în tóte afacerile românescĭ. Nu se póte esplica însĕ, cum de a pactat cu oficialiĭ! In loc sĕ lupte pentru rĕuşirea listei naţionale, a eliminat şi din lista administrativilor pe un probat naţionalist şi vechiŭ membru, faţă de care oficialiĭ au avut destul respect şi nicĭ că au cutezat a propune eschiderea lui; la propunerea părintelui Mager însĕ a fost înlocuit cu un altul, adict al d-sale; de lista naţională nicĭ habar n'a avut. De unde acéstă schimbare de „tactică"?

Noi sciam pe părintele Mager în fruntea tuturor acţiunilor românescĭ, ba somând pe deputatul cercului sĕ iasă din partidul liberal şi sĕ represinte interesele

Sirolin
Cei mai excelenţi profesori şi medici îl recomandă ca remediu cu efect contra morburilor dĕ plumânĭ, afecţiunilor organelor de respiraţie, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, şi mai ales este recomandat Convalescenţilor după influenză. — Sirólinul promovéză apetitul şi face sĕ crească greutatea corpului, depărtéză tusa şi flegmă şi face se înceteze asudarea de nópte. — Din causa mirosului şi gustului sĕu plăcut este luat cu plăcere şi de copiĭ. In farmaciĭ sĕ capĕtă în sticle de 4 cor. Sĕ fim atenţĭ, ca fie-care sticlă sĕ fie provĕdută cu firma de mai jos
F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Svitera.)

românescĭ în dieta ţĕrii, — când de odată se aude vorbindu-se, că acel părinte, la intervenţia deputatului, primesce subsidiu peste congruă 600 cor. Óre adevĕrat sé fie părinte Mager?

In cercul *Cil* şi cu deosebire în al *Butenilor* s'a purtat luptă pentru victoria candidaţilor români, dér *fără resultat*, de óre ce nu toţĭ preoţii au fost la locul lor. Astfel în cercul Cilului, pentru nepăsarea preoţilor din Roşia şi Laz (fraţii Bodea), lista naţională a rĕmas în minoritate cu 65 voturĭ din 304. A reuşit lista oficialilor pre care au fost 2 Români şi 1 Maghiar; ér la Buteni, din nepăsarea preoţilor din Chisindia şi ţinuta nepronunţată a preotului I. Bodea din Buteni, lista naţională a rĕmas în minoritate cu peste 100 de voturĭ. S'au ales 3 notarĭ maghiarĭ şi părintele Bodea...

Preste tot, în întreg comitatul, din 150 membrii *abia s'au ales a treia parte Românĭ*, când maioritatea alegĕtorilor fiind Românĭ, trebuia sĕ iasă încai 2 părţĭ Românĭ. Şi cu tóte acestea fóia din Arad sinamăgindu-se, se laudă cu victoria Românilor. Cădere, dér nu învingere se numesce aceea, când bărbaţĭ de valóre, ca un Dr. Oncu, al căror cuvênt trage în cumpănă mai mult de cât a 10 altora din provinţă în loc sĕ fie aleşĭ în 2—3 cercurĭ, din nepăsare sĕu în urma intereselor personele, sunt lăsaţĭ a cădé din şirul membrilor municipalĭ.

Pănă când cei chiemaţĭ a sta în fruntea poporului ca conducătorĭ părăsesc stindardul sub care au luptat, orĭ sunt nepăsătorĭ, tot slabĭ vom rĕmâné, ér de popor şi de sórtea lui tot alţii vor dispune, precum s'a dovedit în cele mai multe locurĭ şi de astă dată.

Veridicus.

Sfinţirea bisericei române unite din Vermeş.

Bistriţă, Nov. 1904.

Un nou Sion îşĭ înalţă turnul împodobit cu crucea învingĕtóre, sub bolta de lumină vecĭnică.

In comuna *Vermeş*, pórta bisericei s'a deschis în sunetul fanfarelor, sub glasul duios al preoţilor învestmântaţĭ în odăjdii strălucitóre şi un harnic şi pacĭnic popor şi-a făcut întrarea în lăcaşul Dumnedeesc.

In comuna Vermeş, numĕrând circa 350 familiĭ, numai 21 familiĭ sunt române. Românii sunt sĕracĭ, nu au pămênt locuesc în marginea satului şi sunt servitorĭ. Din simbria lor îşĭ înfiripéză casă şi masă. Şi aceste 21 de familiĭ române, acéstă mână de ómenĭ au muncit şi din agonisita lor au pus de-oparte, adĭ un banuţ, mâne altul, alţiĭ apoi cu dor'un suflet au pornit pribegĭ pe la fraţĭ şi toţĭ i-au ajutat din sĕrăcia lor. Chiar şi Majestatea Sa le dărui din casseta sa proprie 200 cor.

Inflăcăraţĭ s'au pus pe lucru. Succesul cu clădirea bisericei atât de repede în cea mai mare parte revine harnicului preot din Herina, care e şi preotul Vermeşului şi Lechinţii: Sever *Groze*, care n'a cruţat drumurĭ, ostenelĭ şi l'a stăruinţa căruia mulţĭ au dat darurĭ bisericei, cărţĭ bisericescĭ, odăşdiĭ, sfeşnice, feţe de masă etc. etc.

Sfinţirea acestui locaş se făcù în 21 Nov. dina sf. archanghelĭ Mihail şi Gavril. Actul sfinţirei l'au îndeplinit 5 preoţĭ în frunte cu protop. Bistriţei Gerasim *Domide*. A venit lume multă şi alésă. Biserica gemea de lume şi ne-a onorat cu presenţa şi poporul sas din Vermeş. A fost un nobil act acesta. Pe feţele tuturor cetiai mulţumirea. Punctul culminant a fost că orchestra Saşilor ospitalĭ în decursul sfinţirei a cântat câte-va imnurĭ, ér când serbarea sfinţirei s'a sfîrşit, în cântecile lor am percurs drumul de la biserică până la localul, unde s'a ţinut banchetul. Atâta ospitalitate m'a mişcat până la lacrimĭ. Ce sublimă e prietenia între două popóre.

După sfinţire, care a decurs în tótă evlavia, a urmat banchetul, unde lângă păharul cu vin ademenitor au curs toastele într'un lanţ ce părea nesfîrşit.

După banchet a urmat jocul care în căldura focului juvenil a durat până diminéţa. Mândră a fost soţia d-lui Groze şi a părintelui Pascu, în portul naţional; prin apariţia lor în costum au premers cu esemplu bun la poporul, care le sorbia cu ochiĭ. Drăgălaşe au fost tóte dómnele şi d-şórele, dovadă, că chiar cei mai bĕtrânĭ încă s'au înşirat în jocul ferbinte.

Drept încheiere amintesc, că au luat parte la sfinţire, banchet şi petrecere d-l Gerasim Domide protopopul Bistriţei ca delegat episcopesc, apoi notarul şi primarul comunei Vermeş, d-l Sever Groze preot în Herina, Lechinţa şi Vermeş cu dómna, d-l Baciu Mihaiŭ preot în Feleac cu dómna, d-l Elia Juga preot în Arcalia cu dómna, d-l Dumitru Cupşa preot în Feldióra cu d-na, d-l Pascu Mihailă preot în Simotelnic cu d-na, d-l Aurel Papiu cu dómna, d-l Habor Alexandru proprietar în St. Mih. de câmpie, cu dómna, d-l Pop Gavrilă fruntaş român în Lechinţa cu dómna, d-l Cheresteş Alexandru preot în Bungard; d-şóra Victoria Mureşianu din Cristur, d-şóra Lucreţia Matei din Chirales, Emil A. Chiffa contabil în Bistriţa, apoi mai mulţĭ domnĭ, domnişóre şi preoţĭ din jur, carĭ mĕ vor scuza că le-am uitat numele.

Milu.

O adunare învĕţătoréscă.

(Desp. Mediaş-Ibaşfalĕu).

In diua sfinţilor arhanghelĭ Mihail şi Gavril s'a ţinut în Aţăl o adunare a învĕţătorilor uniţĭ din archidiecesa de Alba-Iulia şi Făgăraş, despărţământul Mediaş-Ibaşfalĕu. Acéstă adunare în felul sĕu a rĕuşit destul de bine. Am vĕdut că cei câţĭ-va învĕţătorĭ se silesc din tóte puterile a-se apropia de perfecţiunea ce o reclamă de la ei misiunea învĕţătoréscă, care este una dintre cele mai înalte misiunĭ pământescĭ. Am constatat însĕ icĭ colo şi unele nepăsărĭ în afacerile învĕţătorescĭ, pe carĭ domnii învĕţătorĭ le presentă nu că dóră nu ar fi necesare, ci pentru-că sunt imposibile.

Adunările învĕţătorescĭ sunt fórte însemnate pentru scopul ce urmăresc. Aicĭ li-se dă ocasiune dascălilor noştri sĕ-şĭ împărtăşéscă reciproc ideile şi descoperirile făcute pe terenul instrucţiunei. Acestea sunt şcólele lor, şcóla şcólelor, universitatea învĕţătorilor. Aicĭ pot învĕţa unii de la alţii şi aicĭ îşĭ pot lărgi orisontul cunoscinţelor pentru viéţă. Mai ales aceste timpurĭ, când învĕţătorii noştri stau faţă cu cea mai aspră încercare de stat, sunt de o importanţă netăgăduită.

Serviciul divin a fost pontificat de on. Basiliu Stoianu, care l'a încheiat cu o vorbire acomodată poporului şi cu multă energie arătând însemnătatea dilei, misiunea învĕţătoréscă şi îndemnând poporul sé asiste după amiadĭ la şedinţa învĕţătorilor.

La órele 12 ne-am întrunit la şcólă unde învĕţătorul local Mihailă Tătar a desvoltat cu mult zel şi pricepere lecţia practică din intuiţiune „Oia". In urma acesteia preşedintele Gavrilă Bozoşan deschide şedinţa îndemnând membrii acestei reuniunĭ a munci ca şi până acum şi enunţând că faţă cu problemele actuale ce se croesc în detrimentul învĕţătorimei sĕ fim cu fruntea sus şi tot-déuna trejĭ.

La constatarea membrilor presenţĭ s'au aflat de faţă domnii: Mihailă Tătar, George Porime, George Samoilă, Ioan Pavel, Isidor Dop, Nicolae David, Ioan Mihu, Isidor Mihaiŭ, Ioan Olar, Gavrilă Bozoşan, Miron Băcilă şi Ioan Togan. Intre óspeţĭ am mai numĕrat pe on. Ioan Isip din Sâtióra săséscă şi Basiliu Stoian preotul local, învĕţătorul gr. ort. Zaharie Harhoiŭ şi mult popor.

Disertaţiunĭ au fost două: 1.) Despre însemnătatea prelegerilor poporale şi 2) Trufia din punct de vedere educativ. Cea dintâiŭ rostită de învĕţătorul din Mediaş Isidor D o p p a avut în resumat următorul cuprins:

Armele cele vechĭ trebue înlocuite cu altele nouĕ cu armele sciinţei, căcĭ unde e sciinţa acolo e şi puterea şi averea. Sfera de activitate a învĕţătorilor, nu se póte mărgini numai la cei 4 păreţĭ ai şcólei, ci ea trebue sĕ trécă asupra comunei întregĭ. Ér aicea i se dă un teren fórte larg de muncă căcĭ e ştiut de toţĭ, că poporul nostru stă îndĕrĕtul altora.

Poporul e şi trebue sĕ fie ocupat pururea cu economia sa. In decursul anului însĕ vin casurĭ, când e împedecat în lucrarea sa cu deosebire iérna. In acest timp instinctul de asociare îl îndémnă a conveni cu semenĭ de ai sĕi. Unde? — In localurĭ ordinare publice, carĭ de comun au urmările cele mai triste. Nu numai că aceste sĕrăcesc poporul şi îl demoraliséză, dér tot-odată sunt şi nişte cuiburĭ de infectare spirituală. Aicĭ fac politică înaltă: critică, rĕstórnă, pun regĭ, miniştri, viceşpanĭ; critică apoi ţinuta celor puşĭ în fruntea comunei, nu alt-cum sĕ mai amestecă în biserică şi şcólă, criticând prelegerea şi serviciul divin; plus că în discuţiile lor sĕ mai amestecă eventual şi respectivul *jidov*, care sĕ giréză între ei de autoritate şi specialist, ca şi care e mai cetit prin urmare şi mai învĕţat. Acésta ne-o dovedeşte în deajuns ivirea şi lăţirea nazarenismului şi a socialismului în poporul nostru.

Cei chematĭ pentru paralisarea acestor rele sunt învĕţătorii şi preoţii. Ei trebue sé se pregătéscă cu *prelegerĭ poporale*, combătând în ele imoralitatea; vor combate beuturile spirtóse arătând urmările beţiei; vor desvolta în ei simţĕmântul naţional şi apoi vor arăta modul cel mai potrivit pentru a conduce o economie raţională. Pentru ajungerea acestei ţinte e recomandabilă răbdarea, apoi sĕ cetéscă mult învĕţătorul şi preotul, ca sĕ ştie rĕspunde la tóte bine. Puţină bunăvoinţă şi un pic de diliginţă, ér noi dintr'asta numai câştiga putem, căcĭ poporul vĕdĕnd bunele nóstre intenţiunĭ, nu ne va privi ca pe nişte mâncătorĭ, ci ne va rĕsplăti cu o încredere nemărginită. Acestea tóte încă mai stau în legătură şi cu îmbunătăţirea stării nóstre materiale, a învĕţătorilor, urmând principiul: Ajută-te, ca şi Dumnedeu sĕ te ajute".

A doua disertaţiune rostită de învĕţătorul Ioan Mihu din Şiola a avut următorul cuprins:

Scopul educaţunei este ca sĕ créscă ómenii. Prin educaţiune omul devine un lucru de artă, pentru-ce şi învĕţătorul trebue sĕ fie adevĕrat artist. — Insuşirilor nobile sĕ li-sĕ dea hrană desvoltătóre, ér pe cele rele sĕ le stîrpéscă din rădĕcină. Una din aceste însuşirĭ este trufia. Acésta este mai mult bóla femeilor şi dă nascere mai multor viţii omeneştĭ. Intre acestea se înşiră în primul loc nerecunoştinţa apoi luxul. Câte mame îşĭ lasă pruncii lipsiţĭ chiar şi de hrană, pentru-ca ele sĕ pótă străluci în haine splendide? Ca remediu contra trufiei se recomandă:

1. Sĕ nu ne prea măgulim copilul cu laude. 2. Sĕ nu folosim către copii noştri espresiunĭ ca: scumpule, îngeraşule etc. 3. Sĕ deprindem copii cu curăţănia dar sĕ nu-i ducem de micĭ în faţa oglindii. Sĕ nu lăsăm ca băeţii sĕ se producă des cu cantul, declamarea etc. Sĕ alegem cu băgare de sémă chipurile şi bucăţile de cetire, care ajung în mâna copiilor şi 6. Sĕ urmăm mai presus de tóte în educaţiune proverbul, care este lucéfărul educaţiunei: *verba volant, exempla trahunt.*

Amândouĕ disertaţiunile au fost considerate de fórte bune, se decide ca de altă dată orĭ-ce temă pedagogică sĕ fie scrisă si cetită în terminĭ popularĭ, bine ştiind, că fiind şi popor de faţă, numai aşa póte şi el ceva pricepe, ér aceste disertaţiunĭ urmăresc un îndoit scop.

La încasarea taxelor s'a constatat o nepăsare generală, ér acésta se baséză pe faptul regretabil, că vechiul cassar, învĕţătorul din Moardăş d-l Corneliu Banciu de mai mulţĭ anĭ nu s'a presentat la adunărĭ ér sórtea contribuirilor vechĭ nu se póte cunósce. Cei presenţĭ au declarat încă, că până când neorânduelile de felul acesteia nu se reduc la adevĕrata lor valóre, din sînul reuniunei, nu vor mai contribui cu nicĭ un ban. S'a mai decis, ca locul viitórei adunarĭ sĕ fie Ibaşfalăul şi că pe viitor cele două şedinţe se se împartă aşa, că tómna sĕ ne concentrăm la sate, ér primăvara în unul din celea două centre ale nóstre Mediaş şi Ibaşfalău, după putinţă totdeauna la Dumineca Floriilor.

Acestea premerse au urmat propunerĭ eventuale. Cea dintâi, care s'a primit cu aclamaţiune a fost presentată astfel: De un timp încóce se observă în concursele publicate pentru staţiunile învĕţătoreştĭ, că sĕ pun în concurs din partea comitetelor parochiale unele condiţiunĭ la carĭ concurenţii nu se pot obliga. Aşa d. e. se pune în concurs, că alesul sĕ se pricépă la conducerea corului; sĕ se pricépă la cultivarea practică a pomăritului; sĕ fie cântăreţ de primul grad, avĕnd şi cunoştinţe musicale; sĕ fie bine deprinşĭ — mai departe — în cunoştinţa limbei române şi maghiare şi sĕ aibă cvalificaţiunea prescrisă de lege.

Sĕ scie, că nicĭ un absolvent de preparandie nu póte avé mai puţine pregătirĭ ca 4 clase gimnasiale. Şi de cumva n'a cercetat atare institut public, în înţelesul legei a trebuit sĕ se supună unui esamen de primire, care ecvivaléză cu 4 gimnasiale sĕu civile. De aicĭ diploma tuturor absolvenţilor este egală întru tóte, fără privire la pregătirile anterióre, deóre-ce în direcţia acésta trebue sĕ corĕspundă şi institutele nóstre pedagogice.

Se mai pune în concurs, că cei necăsătoriţĭ vor fi preferiţĭ, până când în diarele nóstre se publică că concurentul sĕ fie june, necăsătorit. Acésta însĕ constitue în sine cea mai mare umilire a statului învĕţătoresc şi e menit ca sĕ ne facă mai mult de batjocură pe noi, cât şi institutele ce le-am absolvat, înaintea strĕinilor; pentru acésta e necesară întrevenirea nóstră la comitetul central din Blaşiŭ, ca acesta sĕ insiste pe lângă prea ven. Consistor sĕ binevoiéscă a nu mai permite admiterea în concurse a unor condiţiunĭ, ce sunt afară de lege şi prin carĭ se detrage din vaza şi onórea învĕţătorimei, ér de altă parte au de urmare certe şi neînţelegerĭ în parochie.

După acésta preşedintele închide şedinţa aprópe séra. Era şi vremea, căcĭ masa comună era de mult gătită. Am şi ospătat minunat. D-l Mihailă Tătar cu stimata d-sale soţie şĭ-au dat tótă silinţa sĕ-şĭ mulţuméscă óspeţii.

Tĕrnăveanul.

Din Alba-Iulia.

— De ale meseriaşilor. —

O plăcută şi veselă séră a procurat din nou „Reuniunea meseriaşilor" de aicĭ membrilor ei în 20 Nov. a. c. E vorba de producţiunea teatrală împreunată cu dans, care de data acésta — fie spre fala nóstră — a adunat la un loc tot ce avem mai bun aicĭ, încât împlinituni-s'a dorul dorit de a vedé inteligenţa nóstră alăturĭ de meseriaşĭ — sprijinindu-le causa lor sfântă, care reclamă în césul al 11-lea, ca în unire şi dragoste frăţéscă „tot Românul sĕ fie Român" în acest centru istoric şi de însemnătate pentru noi, unde

Prea ne-au îndrăgit străiniĭ....

S'au jucat piesele: „Idil la ţară", comedie într'un act localisată de Maria Baiulescu, şi „Florin şi Florica" operetă de V. Alexandri.

Succesul deplin al ambelor piese se póte atribui şi de data acésta zelosului nostru secretar, Traian *Novac*, care atât ca instructor, cât şi ca actor a fost aplaudat şi felicitat de toţĭ. D-l Novac a sbiciuit cu succes în rolul lui Berbec gelosia femeilor... interpretată cu pricepere de d-şóra Elvira Eneşel în rolul Smarandei, soţia lui Berbec.

Şi ceilalţĭ tinerĭ: d-l Aug. Pleşa, d-şóra Silvia Eneşel, d-l S. Solomon, d-şóra Mariţi German, d-l S. Mărginean şi d-l Dionisiu Dănilă — încă s'au întrecut în rolele lor, purtându-se care de care mai bine.

De tot originalĭ au fost în rolele lor din piesa: „Florin şi Florica": D-şóra Elena Pleşa şi d-l Anghel Roşca, carĭ în frumósele lor costume naţionale păreau aievea Florin şi Florica vizaţĭ de Alexandri. Servéscă acestea spre lauda *diletanţilor noştri începătorĭ*, despre carĭ s'a vĕdut că tot mai mult îşĭ dau silinţa... ca sĕ nu se mai pótă ivi vre-un Mozart cu durere la stomach ca în anii trecuţĭ, care arătându-şĭ „priceperea" la critică, a îndărătnicit numai pe cei silitorĭ.

Din venitul brut de 217 cor. subtragĕndu-se spesele, a resultat un venit curat de 120 cor.

Au contribuit peste taxă d-nii: Romulus Muntean, Căpitan Herbay, Vasilie Palade, Dr. A. Fodor, Emil Marian, Schänocker Fridrich, G. Groza şi Ant. Cricovean câte 2 cor.; Ioachim Totoian, Ignat Borza şi D. Cimbulea câte 1 cor.; Ioan Cricovean 80 b.; A. Vinczi, T. Berbec, N. N. şi N. N. câte 60 b.; P. German, Ioan Mărginean, I. Moldovan, N. N., Ioan Puf şi Nic. Moldovan câte 40 b.; Ilie Mihaiŭ, S. Bran, B. Ota, L. Vàczi câte 20 b.

Priméscă toţĭ binevoitorii tinerei nóstre Reuniuni, carĭ cu ocasiunea acésta i-au ridicat vada atât moral cât şi materialminte sincerile mulţămite pe cum şi dorul meseriaşilor romàni de aicĭ, de a vedea tot mai mult şi în viitor pe tot Românul din loc şi jur sprijinind causa lor sfântă...

— Paltin. —

De la fraţii din America.

Wheeling W. Va. 13 Nov. 1904.

Mult Stimate d-le Redactor!

Vě rog sě bine voiţi a scrie în preţuita d-vóstră fóie următórele:

Sunt aprópe doi ani şi jumětate de când mănânc pâne americană, respir aer american şi mě folosesc, din cât pot, de limba americană.

Fericit este care s'a născut aicea şi scie limba ţěrii şi scie şi cum sě se foloséscă de ea; dér noi bieţii, carĭ acum venim, nu dór ca sě locuim aicea, dér sě ne putem câştiga ceva pentru dile negre, avem fórte mult de suferit şi trebue sě lucrăm greu pentru plata care o primim.

Eu subsemnatul de când am venit în ţéra acésta nu am avut parte şi noroc de a lucra cu ómenĭ de naţiunea mea, de cât fórte puţin, ci am lucrat şi lucru tot cu Nemţi şi cu Englesi şi cu alte naţiuni străine, venite aicĭ ca şi mine.

In cvartir unde locuesc sunt numai eu Român şi îmĭ vine fórte greu neputându-mě folosi de limba dulce a maicei mele. Dér totuşĭ mě bucur cel puţin odată în septěmână, când primesc „Gazeta" de la Braşov în care găsesc noutăţĭ din patrie. Cu inima plină de bucurie mě apuc şi o cetesc de la început până la sfârşit.

Drag îmĭ este a o ceti, pentru că este scrisă în limba pe care o iubesc mai mult. Dér de multe orĭ bucuria se schimbă în jale, găsind scrise multe lucrurĭ şi multe legĭ modificate, carĭ lovesc în contra naţiunei române şi carĭ pe mulţĭ din cei emigraţĭ la America şi în alte părţĭ îĭ face de a-şĭ schimba gândul şi de a nu se mai rentórce nicĭ odată în patria sa.

Dorul de patrie este primul dor şi nu este leac pentru vindecare, dér asupririle carĭ se pregătesc în contra nóstră a Românilor din partea guvernului cu timpu vor cresce şi mai marĭ şi va birui dorul de patrie.

Şi atuncĭ fie care dintre noi cu voie sěu fără voie se va alătura lângă ţéra unde este iubit, şi liber pentru a-şĭ satisface voinţele sale şi unde baioneta nu se vede şi viéţa unui om e mai sigură ca în ţéra nóstră.

Vě rog a scrie mai jos următórea notă, despre alegerile americane:

In 26 Oct. st. v. 8 Nov. st. n. a fost alegere de President şi a tuturor conducětorilor din Statele Unite.

Aicea în timpul de faţă sunt 5 partide, carĭ luptă pentru a ajunge la putere.

Şi adecă: Republicani, Prohibitionişti, Peoples Party, Socialiştĭ, Democraţi.

Dér în timpul de faţă partidele repulican şi democratic sunt mai la putere.

Republicanii au avut candidat pe Theodor *Roosevelt.* Şi Democraţii pe Anton *Parker.* Dér Republicanii au biruit şi în rêndul acesta şi au ales tot pe sus numitul avênd 2,246.335 voturĭ şi în a dóua partidă sus numită s'au votat pentru Parker numai 574,000, aşa că Roosevelt a avut o majoritate peste un milion şi jumětate.

Alegerea de President se face aicĭ tot la 4 ani şi trebue sě aibă 239 voturĭ „Electorale". Décă nu va avé atâtea, nu are valóre alegerea. Roosevelt a avut acum 476 voturĭ Electorale şi celelalte voturĭ sus indicate sunt din partea clasei poporale.

Aicea cine are 5 ani vechime póte sě-şĭ scótă hârtie americană şi e primit de cetăţén căpătând tot odată şi dreptul de vot (alegător). Mai departe îmĭ iau voie a vě scrie cum au fost pregătirile înainte şi după alegere. Oraşul acesta unde sunt eu, are vr'o 40,000 de locuitorĭ.

Cu trei sěu patru sěptěmâni înainte de alegere s'au format aicĭ în oraş mai multe cluburĭ unde se strîngeau în fie care séră tinerii democraţĭ la cluburile lor şi ceealalţĭ la cele Republicane, de unde plecau la manifestat afară pe tóte strădile principale cu tobe de tot felu şi cu diferite musicĭ; şi din când în când veneau domnii de clasă înaltă de ţineau vorbirĭ, mai cu sémă de cei carĭ erau puşĭ în candidaţie. Vicepreşedinţii din amêndouě partidele au umblat prin tóte oraşele şi au ţinut cuvêntărĭ şi salutau pe orĭ cine fără deosebire. Acésta a urmat aprópe în fie care séră până la alegere.

Nu pot şi nu voiŭ puté nicĭ odată sě uit frumósa manifestaţie din ajunul alegerei. In séra de 7 st. n. au fost deja pregătiţĭ mai mult de 2,000 de tinerĭ şi bătrâni că nimenea nu scia ce sunt, fiind că erau toţĭ mascaţĭ şi îmbrăcaţĭ fórte comic toţĭ cu haine femeescĭ. Şi erau aranjaţĭ în modul următor:

Vr'o 30 călăreţĭ îmbrăcaţĭ femeesce (dómne) erau tocmai în front, după aceea mergeau tot doi cu doi, cu fel de fel de obiecte în mână, unii aveau mături vechĭ, alţii umbrele tricolor american: roşiu, alb şi vênăt, dér carĭ erau tóte găurite şi rupte, alţii aveau spoitóre, alţii câte un topor ruginit s. a. m. Toboşarii şi o parte din musicanţĭ erau toţĭ îmbrăcaţĭ femeesce şi băteau în dobe de credeai că le sparge. Unii mergeu cu trăsurĭ, alţii aveau câte un cărut mic cu câte un copil de împingea la el. Mai la urmă era o căruţă cu douě róte şi un cal mai rěu. Doi erau în căruţă, ţineau de hăţurĭ şi unu pe jos ducea calu de căpăstru trăgând de el sě mérgă iute, avênd pe cal o tablă unde era scris, *Fast Mail* (Poşta iute). Aşa a fost de comic, de nu putea nimenea sě nu rîdă.

După acésta a doua di în diua alegerei séra a fost éră un lucru pe care fórte cu greu l'aş puté descrie în tocmai cum a fost şi la care ţine fórte mult poporul american.

Tóte redacţiunile de diare au fost pregătite cu aparate electrice pentru a puté arăta afară în timpul nopţii orĭ şi ce scirĭ despre mergerea alegerilor, fiind că alegerea a durat în timpul dilei de la 6.40 a. m. până 4.50 p. m., acest timp e luat după zona sórelui şi este fórta strict sě nu trécă peste timpul acela. După aceea éră a durat mult timp până s'au numěrat şi apoi după numěrare s'au trimes la Washington capitala Statelor Unite, spre a le face socotéla în total, despre tóte voturile din 45 de state, carĭ cu totul la olaltă formézá Statele Unite.

Publicul plin de simpatie şi nerăbdător a venit din tóte părţile în oraş, ca sě vadă ce scirĭ sunt şi care reuşesce.

Cu mare greutate putea sě mai mérgă tramvaele şi fórte încet, aşa era de grămădită lumea pe strădĭ.

Fie care domn şi dómnă şi de la bogat până la sěrac (că aicĭ nu e deosebire: lucrătorul e îmbrăcat ca şi fabricantul), femei, copii avea câte ceva în mână pentru a face sgomot.

Unii aveau clopote în mână şi sunau din puterĭ, unii erau cu clopoţele de căluşerĭ încinşĭ, unii aveau trimbiţe, alţii fluerită, alţii tutóe, alţii copereminte de tinichea, batea unu în altu, alţii aveau tinichele de le trăgeau după ei, fel de fel; era un sgomot mai mare ca la têrgul cel de ţară în ţara nóstră, nimenea din centru nu a putut sě dormă de gălăgie, tótă nóptea au fost publicul pe strădĭ.

Ceva de remarcat, că salónele (cârciumile) au fost strict oprit de a vinde beuturĭ, nimenea nu putea sě bea de cât apă. Dómne ce lume veselă şi ce simpatie are pentru conducětorii ţěrii.

Un lucru m'a mirat şi mě miră, cum póte aicea fi ordinea publică ţinută fără baionetă, fără poliţie, fără armată. De ce nu se ţine şi la noi aşa?

Şi în Europa sunt ómeni ca şi aicĭ şi nu poţĭ sě trecĭ douě trei strădĭ sě nu vedĭ jendarmĭ şi pandurĭ de poliţai, pe când aicea numai în cas de lipsă îl vedĭ, când cauţĭ tu după el şi lumea trăesce liberă şi veselă şi îşĭ petrece cum vrea şi cum sě obicĭnuesce aicĭ.

Aicĭ un făcător de rele când e prins, e pedepsit aspru, aşa că acela dă lecţie şi la altu, ca sě nu facă ca el.

Mai am ceva de remarcat. Aicĭ în chestiunea politică fac ómenii unii între alţii prinsorĭ pe banĭ, precum a fost acum cu alegerea de President, au făcut unii prinsorĭ dela 1000 dolarĭ şi până la un pachet de tutun după cum le erau buzunarele de bune, carĭ erau democraţĭ sě prindeau, că Parker va fi ales President şi carĭ erau Republicani se prindeau contra pentru Roosevelt, aşa că urma a ales şi democraţii au pierdut tóte prinsorile.

Aş mai avé multe de a mai scrie după cum merg afacerile în America, dér de present mě mulţămesc cu atâta şi la altă ocasie voiŭ reveni éră.

Cele ce am scris sunt tóte lucrurĭ adevěrate pe care le-am vědut eu şi unele sunt culese din jurnale englese, pe care le cetesc în tóte dilele cu atenţiune, pentru că găsesc în trânsele multe lucrurĭ bune şi folositóre.

Mâne séră, Luni, partidul Republican este pregătit pentru a face o manifestaţie frumósă pentru că a reuşit.

Cu deosebit respect vě salut şi vě rog ca aceste, décă se póte, sě le scrieţĭ în tocmai aşa, décă nu veţĭ puté în partea de sus a diarului, scrieţi-le la foiţă.

George Mărlin.

Scirĭ din Macedonia.

Pórta a trimes o notă Patriarchiei, prin care cere ca în cel mai scurt interval *mitropolitul Ioachim* al Pelagoniei sě fie destituit sěu cel puţin permutat fără întârdiere.

— Din rapórtele confidenţiale ale diferitelor autorităţĭ turcescĭ resultă, că *numěrul revoluţionarilor grecĭ* la începutul lui Octomvrie era următorul: în ţinutul Florina 135 bandiţĭ grecĭ; în Castoria 100; Préspa şi Ohrida 150 în total 385 de inşĭ. Acest numěr s'a redus fórte mult în urma celor 7 ciocnirĭ, pe carĭ le-au avut cu cetele bulgărescĭ.

— Sublima Pórtă a însciinţat legaţiunea grecéscă din Constantinopole, că a *retras executorul consulului grec* de la Monastir, Calerghis plecat în concediu la Athena, pentru-că acesta a favorisat şi încurajat bandele grecescĭ, precum şi contrabanda de arme în Macedonia. De asemenea Pórta a declarat, că nu va permite lui Calerghis sě se întórcă la Monastir, nicĭ măcar pentru a-şĭ regula afacerile private.

— Din Constantinopole se scrie, că în curênd se va înfiinţa acolo un *internat universitar românesc*, pentru a înlesni continuarea studiilor, la facultăţile turcescĭ absolvenţilor şcólelor marĭ românescĭ din Turcia.

Induraţi-vě spre sěracii noştri.

„Mila dată sěracilor te curăţă de păcate, îţĭ câştigă îndurare şi viéţă vecinică".

Inscripţia pe icóna Maicei Domnului, ce atârnă de-asupra lădiţei cu crucerii săracilor, în localul „Reuniunei sodalilor rom. din Sibiiu".

In frăţéscă înţelegere cu „Despărţěmêntul femeiesc întregitor al Reuniunii sodalilor români din Sibiiu", format din femeile nóstre, ce stau aprópe de clasa meseriaşilor noştri şi cu scop de a ajuta Reuniunea în afacerile ei, închinate binelui obştesc, apelăm la inimile generóse şi le rugăm sě binevoiască a dărui bani, vestminte şi alimente, ca sě se împartă în ajunul nascerii Domnului între sěracii noştri (învěţăcei, şcolarĭ, bărbaţĭ şi femei, scăpătaţĭ).

Ne găsim în prejma dilelor, în carĭ sěracul ca şi bogatul, caută sě-'şĭ încăldéscă sufletul şi corpul.

Cei pe carĭ Dumnedeu, povăţuitorul a tóte, v'a binecuvêntat din belşugul sěu, daţĭ putinţă şi celor lipsiţĭ, ca cel puţin în dilele de bucurie ale nascerei Mântuitorului nostru, sě preamăréscă pe Creatorul şi făpturile sale.

Impărţirea darurilor se va face cu cuvenită solemnitate sub binevoitorul protectorat al patroneselor despărţěmêntului nostru, stimabilele d-ne Minerva Dr. Brote, Ana Dr. Moga şi Elisaveta Bugarsky.

Darurile benevole sě se trimită la adresa „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu".

Lacrimile vărsate de săracii noştri servéscă drept cea mai înaltă rěsplată pentru toţĭ aceia, carĭ posibilă ne fac împlinirea acestei datorinţe bine plăcute şi ómenilor şi lui Dumnedeu.

Din şedinţa comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu", ţinută la 17 Noemvrie n. 1904.

Victor Tordăşianu, president. *I. Apolzan*, notar.

Alegerea de membri aĭ congregaţiei comitatense va fi în Braşov, cum scim, Sâmbătă în 3 Decemvrie st. n.

In cercul III al *Scheiului* votarea se face în sala de gimnastică a gimnasiului român.

Se votéză de diminéţa la 9 óre până după amédĭ la 4 óre.

Alegětorii românĭ din Scheiŭ sě aibă în vedere, că interesele nóstre şi demnitatea naţională cere, ca fie-care sě se grăbéscă a-şĭ da votul sěu între órele arătate înaintea comisiei. Se cere înainte de tóte, ca alegětorii românĭ din Scheiŭ sě fie solidarĭ şi fie-care sě voteze pentru lista candidaţilor naţionalĭ, stabilită în consfătuirea clubului electoral român.

Atragem atenţiunea alegětorilor noştri din Scheiŭ la acéstă datorie naţională, ce trebuie sě şĭ-o împlinéscă fie-care din ei conscienţios, precum cere şi pretinde disciplina naţională.

ULTIME SCIRI.

Cluşiŭ, 1 Decemvrie. (Teleg. part. a „Gaz. Trans.") *Sinodul protopopesc mixt* gr. cat., sub conducerea protopopului *Dăianu*, astădĭ între alte importante hotărîrĭ, *a votat unanim moţiune de protest contra reformei şcolare.*

Bucurescĭ, 1 Decemvrie. In şedinţa de erĭ a Senatului d-l P. *Grădişteanu* a interpelat pe ministrul de culte şi instrucţiune asupra decisiunei date în cestiunea şcólelor catolice „Notre Dame de Sion", cerênd sě i-se pună la disposiţie raportul inspectorului şcolar. Tot-odată d-l Grădişteanu a pus în vedere, că cu ocasiunea desvoltării interpelării sale va aduce la cunoscinţă şi neregula în care funcţionéză şcóla maghiară din strada Ştirbeiŭ-Vodă.

Budapesta, 1 Decemvrie. Se crede, că dieta va fi redeschisă în dilele de 9—15 Decemvrie. Pe diua de Duminecă sunt convocate o mulţime de adunărĭ poporale din partea oposiţiei unite.

Londra, 1 Decemvrie. De la cartierul general al lui *Nogi* (Port-Arthur) se vestesce, că asalturile de Sâmbătă şi Duminecă ale Japonesilor contra cetăţii, n'au avut resultat. Ei *n'au putut sě ţină colina înaltă de 203 metri ce o ocupaseră.*

„Daily Telegraph" primesce scirea, că într'o singură oră, la atacul contra fortului *Kikvanşan*, Japonesii au pierdut *4000 ómenĭ.*

Cifu, 30 Noemvrie. După scirĭ sosite aicĭ asalturile ce le-au dat Japonesii contra şanţurilor forturilor *Erlungşan* şi *Kikvanşan* n'au avut succes. *Japonesii au fost respinşĭ de cincĭ orĭ.* Ruşii i-au isgonit apoi din şanţurĭ, pe carĭ le-au nimicit. Japonesii şĭ-au săpat şanţurĭ nouě. Peste nópte Ruşii au făcut o eşire din forturĭ, dér au fost siliţĭ a-se retrage. In faţa Japonesilor stă încă o linie puternică de şanţurĭ.

Sute de rărniţĭ japonesĭ sunt transportaţĭ la Dalny. Din causa furtunilor continue pe mare, numai o parte a flotei lui Togo póte sě susţină blocada în jurul Port-Arthurului.

Constantinopol, 1 Decemvrie. — Membrii oposiţiei din Sinod au făcut o visită patriarhului, căruia i-au declarat că sunt gata, în urma dorinţei ministrului cultelor sě reîntre în sinod. Patriarhul a refusat declarând că după atacurile lor din Sinod contra persónei sale, orĭ-ce conlucrare în comun este imposibilă. Li-a promis însě de a supune declaraţiunea lor consiliului comun al patriarhiei.

Lucrurĭ vrednice de laudă.

Décă se cuvine laudă unui specialist în ale musicei şi cântului vocal, care cu elevĭ disciplinaţĭ face şi conduce cor, atuncĭ nu mai puţină laudă merită un învĕţător de la sate, care cu feciorĭ şi fete eşiţĭ numai din şcóla poporală conduce un cor pe care ascultându l, te pune în uimire.

Şi acest lucru frumos şi demn de tótă lauda se întêmplă în o comună mică şi abia cunoscută. Se chiémă *Lunca*, şi e situată pe malul drept al Tĕrnavei marĭ între Hususĕu şi Micăsasă. Popor mic şi sĕrac, dér fórte străduitor, avênd în frunte preot şi învĕţător la culmea chemărei, Luncenii privesc cu falǎ la frumósa lor biserică de piétră şi la măreţul edificiu şcolar făcut după tóte prescrisele legilor. Şi aceste mărețe zidirĭ, carĭ ar face onóre multor comune situate materialicesce mult mai favorabil, ei le-au făcut din propriile lor puterĭ fără ceva ajutor din afară şi în timp relativ scurt.

E atâta pace, îndestulire şi bună armonie în acest străduitor popor! Se uită cu drag şi stau uimiţĭ vĕḑêndu-şĭ tinerile lor odrasle: feciorĭ şi fete, carĭ în loc de a-şĭ perḑe timpul — în paguba lor prin şeḑătorĭ şi crîşme, în sĕrile lungĭ de iérnă se adună în şcólă, unde învĕţătorul lor Ioan *Mihaiŭ* prin multă ostenélă şi răbdare îĭ învaţă cântările bisericescĭ şi lumescĭ în două vocĭ.

Fiind fórte bine instruaţĭ, cu ei de present cântă în tóte Duminecile şi sărbătorile întrégă sânta liturgiă în biserică, spre mărirea luĭ Dumneḑeu şi bucuria credincioşilor.

Anul trecut au dat o frumósă representaţie teatrală fórte bine succésă, ér cu copiiĭ de şcólă în fie-care an a representat frumósa piesă „Craii“ ce se cântă la Nascerea Domnului.

Sunt lucrurĭ aceste vrednice de tótă lauda şi merită sĕ fie luate în serios şi imitate şi din partea altora, căcĭ de sigur, că prin atarĭ lucrurĭ s'ar puté deslega mai uşor şi cestiunea atât de mult discutată a atragerei poporului nostru de a jertfi mai bucuros pentru biserică şi şcólă!

Bibili.

Mulţămită şi apel.

Pentru Societatea de lectură rom. din *Rĕşnov*, s'au mai donat următórele cărţĭ: „Visurĭ trecute“ de Al. Ciura. dăruită de d-l N. Orăşteanu ped. a. III. „Potpourri“ de G. Jianu, donat de Ilie Beu, teolog. „Legea comunală“ şi „Legea despre alegerea deputaţilor la dieta ţĕrei“ de P. Rotariu donată de I. Nan teolog c. I. toţĭ la Seminariul Andreian din Sibiiu.

Rog pe donatorii acestor opurĭ a primi mulţumirile „Societăţii de lectură“ şi în special d-l Nan, care ca fiu al comunei nóstre a întreprins mica colectă între colegii şi prietenii sĕi.

De óre-ce numita Societate numĕră încă puţine opurĭ şi nu are mijlócele suficente de a şi-le înmulţi, rog prin acésta pe toţĭ sprijinitorii şi doritorii înaintărei poporului nostru, a trimite orĭ-ce fel de cărţĭ potrivite pentru popor pe adresa subscrisului.

Rĕşnov 14 Noemvrie 1904.

Romul Cristoloveanu,
înv. preşed. Societ.

Cunóscerea pămêntului şi gunoirea lui.*)

„Gunoiul e baia de aur a economului“.

Inainte de acésta cu 12 ani, poporul românesc din aceste ţinuturĭ ducea o viaţă mai bună şi mai fericită, căcĭ legile de atuncĭ îngăduiau poporului nostru muntean-grăniţer de a'şĭ păşuna vitele prin poenile munţilor, fără a mai fi silit sĕ plătéscă cuiva vre-o taxă, afară dóră de a păzitorului de vite; ér codrii bogaţĭ le erau pe mână, avênd drept fie care a-şĭ tăia lemnele carĭ îĭ plăceau şi a purta neguţătorie cu ele în întréga ţéră. Astăḑĭ însĕ locuitorii din aceste ţinuturĭ în urma art. de lege XIX întrat în putere de lege la 10 Iulie 1890 sunt lipsiţĭ de acéstă libertate; căcĭ nu mai pot pasce cu vitele lor în poenile codrilor, de cât numai pe lângă plătirea unei taxe óre care; ér ca sĕ-le mai fie iertat a tăia, fie care după voie, din lemnele codrilor, nicĭ vorbă. Li s'au scurtat tóte drepturile şi în schimbul libertăţii de mai înainte, li s'au înmulţit dările, aşa în cât acum poporul muntean-grăniţer, în loc de a-se ocupa aprópe numai cu păşunatul şi neguţătoritul de lemne ca mai înainte, e silit a se deprinde în mĕsura mai mare şi cu lucratul pămêntului, şi mai cu din adins ca mai înainte, décă nu vré sĕ rĕmână sĕrac lipit pămêntului.

Acest ram de economie însĕ pentru economul nostru de la munte e greu, căcĭ praxă de ceva însemnătate nu prea are.

E de lipsă dér, ca noi cărturarii sĕ-i venim în ajutor poporului nostru până nu e prea târḑiu, ca prin sfaturile nóstre sĕ-i înmulţim cunoscinţele, ca astfel sĕ pótă înainta şi în acest ram de economie.

Şi de óre ce pătura roditóre a pămêntului din acest ţinut în cele mai multe locurĭ e puţin productivă, în alte locurĭ e slăbită, am aflat cu cale, ca cu ocasiunea acésta se vorbesc despre: *„Cunóscerea pămêntului şi gunoirea lui“.*

Cunóscerea pămêntului.

Ḑilnic ni se dă prilej sĕ auḑim pe economii noştri plângându-se, că numai înzadar se trudesc întréga primăvară şi vară, căcĭ pămêntul nu le aduce nicĭ atâta cu cât sĕ pótă trăi — băgând vină, că pămêntul e prea rĕu, că vremile sunt prea recĭ şi nepotrivite pentru a-l cultiva. Şi vedem cu toţii, că economii noştrii slăbesc pe ḑi ce merge tot mai tare şi mai mult, ér unii dintre ei abia mai înótă în datorii şi neajunsurĭ. Şi tóte acestea, ce gândiţĭ, de unde vin? — Parte din nesciinţă, parte din nepotrivirea muncii cu împrejurările date. Ţĕranul de la munte nu a ajuns încă la cunoscinţă deplină, ca sĕ 'şĭ pótă cunósce şi preţui pămênturile sale, despre ce ne putem convinge orĭ când, décă vom face şi numai o mică preumblare printre pămênturile sale; căcĭ ni se dă prilegiu ca sĕ vedem cultivându-se unele plante în loc nepotrivit, aşa d. e. vedem sĕcară şi ovĕs în loc gunoit de curênd, ér cucuruz (mălaiŭ) în loc negunoit. Apoi cucuruz sĕmănat pe cóste înalte şi secĭ şi grâu în locurĭ prea grase, unde holda cade la pămênt şi se pălesce, ér tuşlénul cucuruzului din vêrful cóstei nu se îngróşă mai tare de cât degetul şi nefăcând grăunţe mai marĭ ca mazărea.

Tóte acestea nu s'ar întâmpla, décă economul nostru ar sci, sĕ-şĭ clasifice pămêntul şi décă şĭ-ar lua ostenéla a cunósce însuşirile şi natura pământului, ce'l are.

De aceea pe scurt voiŭ spune chipul, în care fie-care, fără nicĭ o greutate, póte sĕ şĭ cunóscă pămêntul, care ce plătesce şi cât de roditor póte sĕ fie.

Pentru a cunósce pămêntul, că din ce părţĭ e alcătuit şi cât póte sĕ fie de gras, nu are a face economul alt-ceva, de cât sĕ iee doi séu trei pumni de ţĕrină din două séu trei locurĭ ale pămêntului sĕu, apoi sfărmându-l într'o ólă, tórnă apă peste el şi îl mestecă bine până se face numai o ciuruială (smólă). Ciuruiala acésta apoi o tórnă într'o sticlă de opotrivă de lungă şi largă de jos până sus, şi acolo se lasă până se limpeḑesce apa.

Arina (nisipul), ca mai grea, se aşéḑă pe fundul sticlei, apoi peste ea lutul, şi mai de asupra se aşéḑă un strat mai negru numit *„humus“*, care e partea cea mai grasă şi mai productivă a pămêntului, fiind formată din diferite rĕmăşiţe, putreḑite şi prefăcute în pămênt.

După ce apa s'a limpeḑit bine, luăm o hârtie atât de lungă, cât e columna de pămênt, şi împărţindu-o în părţĭ asemenea, apropiindu o (lipindu-o) de sticlă, vom vedé care strat de câte grade e. De aicĭ putem sci, cu ce fel de pămênt avem de lucru, că e humos, lutos, arinos etc.

Mai putem cunósce pămêntul şi după pipăire, dér mai cu samă îl putem cunósce după plantele sĕlbatice ce se produc pe el.

Felurile de pămênt.

1. *Pămênt pietros* e acela, care e compus mai ales din micĭ bucăţele şi fărmiturĭ de piatră, aşa cât numai o mică parte din strat e compusă din pămênt. Locul acesta fiind că are numai puţine părţĭ roditóre, — nu-i bun pentru agricultură; pentru păşunat însĕ e de mare preţ.

După plantele sĕlbatice îl putem cunósce, că pe acest soiŭ de pămênt se fac: Urechea şórecelui, siminicu, érba négră, ociga; dintre arboriĭ sĕlbaticĭ: mestécănul şi plopul tremurător.

2. *Pămênt nisipos* e acela, care décă 'l vom lua în mână, nu se va lipi de ea, ci se va strecura printre degete fiind aspru şi mĕrunt. De aceea se şi póte uşor lucra chiar şi cu uneltele cele mai simple; căcĭ nu e nicĭ odată cleios, nicĭ pe vreme călduróşă şi nicĭ pe plóie. Acest soiŭ de pămênt primesce uşor apa şi uşor o şi dă, despre ce ne putem convinge mai uşor în timp de plóie şi căldură.

Acest soiŭ de pămênt, priindu-i cu deosebire sĕcării, se numesce şi *pămênt de secară.* Se mai face: linte, hrişcă, crumpene (baraboi), cucuruz, mazăre etc.

Dintre plantele sĕlbatice cresc: perişorul de nisip, macrişu, códa mânzului, feştica oiĭ, piciorul pasĕrii, garófa de năsip, buruiana gâscei de năsip, garófa roşie, chir negru, iarba codată, limbuşóra cu lugeru gol ect.

3. *Pămêntul lutos* e format din argilă, năsip şi humă. Acest soiŭ e unul din cele mai roditóre, căcĭ e des şi mai mult umed, umeḑéla o primesce uşor şi numai cu greu o lasă. Se numesce şi *pămênt de orz*, fiind că în acest soiŭ de pămênt îĭ priesce mai bine; produce însĕ şi grâu, precum şi alte soiurĭ de leguminóse şi păióse.

Pe acest soiŭ de pămênt cresc următórele plante sĕlbatice: scaiŭ, susaiŭ, podbeal, polomidă, pintenile, laptele cânelui, macul roşu, păpădia, volbura, códa lupului, códa calului de câmp, códa calului de umbră, romoniţa, cicórea, códa şorecelului, picioru cocoşului, barba caprii, iarba lui Tatin; apoi baraboiul de câmp, morcovu de câmp, ovĕsul sĕlbatic, ovĕsu de ogóră, códa lupului de şes, faţa mâţii şi dumbravnicu galbin. Dintre arborĭ: arţarul, mĕrul sĕlbatic, pĕrul sĕlbatic, molidu, alunu ect.

4. *Pămêntul argilos* e compus din o mare cantitate de argilă şi puţin năsip, apoi puţină humă. Acest soiŭ de pămênt e cel mai greoiŭ, fiind mai în tot-deuna umed şi cleios. Are natura că primesce apa bucuros şi numai cu greu o lasă. E unul din cele mai recĭ soiurĭ de pămênt, şi e greu la lucrat. In acest pămênt se samănă grâu şi mai cu samă grâu de tómnă, căcĭ lui îĭ priesce fórte bine — se mai fac şi alte soiurĭ de plante agricole şi cereale.

Dintre plante sĕlbatice cresc: brusturu dulce, urechea iepurelui, laba gâscei, podbélu séu podlélu, lăptuca ect.

(Va urma.)

*) Disertaţie de *Theodor A. Bogdan* învĕţător în Bistriţă, (*premiată cu 20 corone în aur*) cetită la adunarea generală a despărţĕmântului *„Bistriţa“* al Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român, ţinută în Monor.

Mulţămită.

Rebrişóra, 8 Novembre 1904.

Onorată Redacţiune! Participarea prea stimatului public la sĕrbătórea bisericéscă din 30 Oct. a. c. cu ocasiunea sfinţirei bisericei în Rebrişóra, a fost peste aşteptarea nóstră. La 3000 de inşĭ s'a socotit numĕrul asistenţilor. Căldura cu care prea stimatul public a îmbrăţişat acéstă sĕrbare, se póte judeca şi din frumosul venit material al bisericei (2200 cor.)

Subscrişii în numele curatoratului bisericesc şi a întregului popor credincios, cu fiéscă reverinţă aducem mulţămită Escelenţei Sale d-lui episcop Dr. Ioan Szabó pentru graţiósa şi părintésca disposiţiune privitóre la sfinţirea bisericei nóstre, când două persóne de înaltă autoritate din gremiul diecesan: Reverendissimul domn canonic Ioan Georgiu, vicar gen. eppesc, şi Reverendisimul domn canonic Dr. Octavian Domide prin participare au ridicat nivelul sĕrbătorei nóstre. Călduróşă mulţămită atât Reverendisimilor domnĭ canonicĭ, cât şi prea stimatului public, pentru dragostea cu care s'au împărtăşit în bucuria poporului nostru.

Anton *Precup*, preot, Dumitru *Acul*, curat. prim.

Mórtea în rĕsboiŭ.

In lupta de la Fenşulin — istorisesce un ofiţer rus în ḑiarul „Russky Listok“ — a fost ucis un cazac, care stătea în apropierea mea şi îmĭ ţinea calul. Fără ţipet, fără vre-un vaiet a căḑut cu un lin suspin la pămênt. Faţa îĭ deveni palidă, ochii se stîngeau şi mânile i-se întindeau dealungul corpului.

Când mai târḑiu după două óre cazacul fu ridicat de la pămênt, s'a constatat, că bietul om a primit două glónţe, unul în inimă şi altul în frunte. Ambele rănĭ au fost mortale.

Noi Ruşii stam în lupta acésta strînşĭ la un loc, umĕr la umĕr. Imĭ aduc aminte, că sub impresiunea prăvălirii ómenilor şi a cailor la pămênt şi a bubuitului tunurilor şi puşcilor, aveam în primul moment sensaţia, că nu voiŭ scăpa cu viaţa şi că voiŭ muri. Din ce în ce însĕ m'am liniştit şi am devenit indiferent. Nu mĕ cugetam la nimic şi la nimeni şi nu mai simţiam frică de mórte.

Mai târḑiu, când după sgomotul luptei urméză pe neaşteptate o pausă de linişte, când inimicul se retrage, privescĭ indiferent la morţii şi răniţii din jur şi în adêncul sufletului se ivesce numai un singur sentiment, sentimentul egoistic: „Eu trăesc“! Acéstă consciinţă îţĭ redă apetitul, capul se lumineză deodată şi tóte fibrele trupului vibréză de sentimentul fericirii, că trăescĭ. In astfel de momente natura îţĭ apare atât de frumósă şi plină de minuni.

Imĭ reamintesc aci mórtea unui cazac, lovit în piept de un plumb. Suferea durerĭ ne mai pomenite, se văeta şi ţipa necontenit: „Vai picióreie mele!“

Suferea fără îndoială marĭ durerĭ în picióre. Nu mânca nimica, căcĭ nu putea mânca. Trei ḑile l'au purtat Chinesii prin pustietăţile ţinutului Fenşulan. Când îşĭ reveni în fire, privea mut în juru-i şi lua câte o înghiţătură din céiul amar chinesesc.

Ḑiua a doua şi a treia n'a scos nicĭ un cuvênt, ci privia îngândurat spre cerul noros. A treia ḑi spre sérǎ l'au adus la „Crucea roşie“ şi l'au aşeḑat pe o laviţă. Medicii şi cazacii stăteau în jurul lui. Un zimbet aprópe vesel se ivi pentru un mo-

ment pe fața-i palidă, un lin suspin iĭ eși din piept.... și murì...

In luptele de la Saimatși un cazac-buriat primi un glonț în pântece. Camaradii il aședară pe o targă și-l ridicară spre a'l duce la bivoacul îndepărtat. După un drum de 1/4 de óră cazacii se opriră spre a face o scurtă pausă.

„Ei, cum îțĭ merge? Ți-i sete?“ întrebà unul din ei pe rănitul.

Acesta se îndreptă încet spre cel ce întrebase, deschise ochii și îi aruncà o privire cam supărată. Apoi îĭ se închiseră încet ochii, fața primece o nuanță și mai palidă și..... muri fără a scóte vr'un suspin séu vaet.

„Cum?... A murit?“

Cazacul prinse mâna mortului și dise: „Da întradevĕr, e mort! El zace nemișcat“. Celălalt cazac scóse batista și acoperi fața mortului; corpul fù acoperit cu o manta militară. Toțĭ cei presențĭ î-șĭ descoperiră emoționațĭ capetele și stăteau puțin pe gândurĭ, sĕ-șĭ facă cruce séu nu. Cazacul-buriat era budhist, dér acésta nu i-au împedecat, ca se-șĭ facă cu toții cruce. Ridicară apoi pe mort și'l duseră la Saimatsi.

Am vĕdut — încheie ofițerul — pe mulțĭ murind, subit și încet, în spitalurĭ, pe câmp séu pe locul de bandajat, toțĭ însĕ aveau o mórte ușóră. Cei rănițĭ se sbăteau și văetau de durerĭ, dér numai atât timp, cât se lupta viața cu mórtea. Când se apropia mórtea, chinurile încetară, omul se liniști, deveni tăcut și murea în liniște. Și fața mortului avé totdéuna o înfățișare pacinicà..... — v. —

Literatură.

„**Despre portul romănesc** și alte trei piese teatrale cu câte 4 persóne precum și un dialog comic pentru școlarĭ și școlărițe“, de Maria *Drăgan*, învĕțătóre. 40 banĭ.

— **Colinde,** *poesii și versurì funebrale*, de Maria *Drăgan*, învĕțătóre 20 b.

— **La Crăciun**, dramă în 3 acte și „**Pictorul fără voie**“, comedie într'un act de Antoniu *Popp*. 30 banĭ.

— „**Vine Vlădica**“, comedie în 3 acte, de Antoniu *Popp*. 40 banĭ.

— **Dușmănósa**, piesă teatrală într'un act pentru „ajunul Crăciunului“, compusă de Maria *Drăgan*, învățătóre. 16 banĭ.

Tóte acestea au apărut în editura librăriei *Ciurcu*.

— **Limba maghiară**, manual pentru elevii școlelor poporale române, de Iuliu *Grofșorean*, învĕțător în Galșa și Iosif *Moldovan*, învĕțător în Arad. 50 banĭ. Editura librăriei și litografiei Petru Simtion. Arad.

— „**Făt-Frumos**“ revistă literară, apare de doue orĭ pe lună în Bêrlad. Sumarul N-rului 14: A. C. Cuza: Cugetărĭ. D. Anghel: Șipotul (poesie). P. Budu: Nunta Flórei (poesie). Emilgar: Sineturile Conului Gheorghieș (schiță). D. Nanu: La joc (poesie). N. Dunăreanu: Moș Anghel (schiță). Gr. V. Prut: In Amurg (poesie). Econ. N. Vereanu: Documente. Un numĕr 15 banĭ. Abonamentul 4 lei pe an. Redacția și administrația tipografia Gheorghe Cațafani.

Fără nicĭ un reclam crucea séu stéua duplă electro-magnetică a d-lui Müller Albert, Budapesta V. Vadász utcza 42/AE, a devenit renumită în tóte părțile lumei.

Forte mulțĭ după folosința crucei s'au vindecat de bóle vechĭ, așa încât de la aceștia în tótă diua sosesc scrisorĭ pline de mulțumire. D-l fotograf Eisschild Adolf din Cservenk a scris următórele: De mult timp trebuia sĕ-mĭ arăt marea mulțumire ce o am față de aparatul aflat prin domnia ta, asta însĕ cu adinsul am tăcut'o până acum, deórece cu cea mai mare curiositate am asceptat a afla, că nevasta mea, ce cu ajutorul crucei R. B. 86967 deveni-va érășĭ sănĕtósă? Prin urmare cu cea mai mare bucurie constatez, că nevasta mea, care durêndu-o peptul și stomacul avea în genere lipsa poftei de mâncare, durerĭ de cap și multe alte bóle, cu ajutorul aparatului d-vóstrĕ s'a făcut pe deplin sănĕtósă, prin urmare aparatul d-vóstrĕ sunt silit a-l lăuda și a-l recomanda fie-cărui suferitor de bóle.

Prețul aparatului mare 6 coróne.

Loteria k. k. de stat a XXXVI. In 15 Decemvrie a. c. va avé loc tragerea loteriei de stat pentru scopurĭ de binefacere. Planul loteriei de acum numĕră 18435 de câștigurĭ în banĭ gata între carĭ câștigul principal cu 200,000 cor.. mai departe câștigurĭ 40,000 cor., 20.000 cor., 10,000 cor. etc. în suma totală mai mare de o jumĕtate milion cor. Losurĭ à 4 cor. se capĕtă la traficĭ, zarafii etc.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Vîndare de lemne.

Sĕ aduce la cunoștință generală, că în 28 Decemvrie a. c. la 11 óre a.m. în cancelaria oficiului silvanal al orașului liber reg. Brassó se vor vinde pe cale de oferte următórele cantitățĭ de lemne pentru valorisare conform planului de esplótare al revierului silvanal din Timiș și anume:

Din clasa de esplótare "**A**" — partea pădurei Száraz-Tömös — a numitului revier silvanal valorisarea pe 10 anĭ a cantității per 205176 m^3 lemne de brad și 35216 m^3 lemne de fag.

Prețul strigărei pentru lemnul de brad 4 Kr. pentru lemnul de fag 80 banĭ metru cubic. Sub prețul acesta nu se va vinde lemnele.

Totă cantitatea de lemn trebue tăetă până în 31 Decemvrie 1913 și până la 30 Aprilie 1914 scóse din pădure.

Vadiu este de 2% care trebue alăturat la oferte care sunt a sĕ înainta la oficiu silvanal orășenesc până în 28 Dec. la 11 óre a. m. Oferte ce vor sosi mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Oferentul este îndatorat ca oferta pe 1 m^3 se o scrie lămurit în cifre și cu litere, și tot odată se declare că cunósce condițiile vîndării și se supune lor fără nicĭ o obiecțiune. Condițiile contractului și oferte se pot lua în vedere în cancelaria oficiului silvanal orășenesc în órele de oficiu. La cerere se și trimite pe cheltuiala proprie.

1—1, 1575 *Magistratul orășĕnesc.*

Anunț.

Duminecă în 21 Novembre v. (4 Decembre n.) a. c. la órele 10 din di se va ține licitație publică în sala de ședințe a Comitetului parochial dela Biserica Sf. Neculae din Brașov-Schei, pentru **arêndarea** pe timp de trei ani consecutivi, socotițĭ dela 1 Ianuarie 1905, **a muntelui Sf. Ilie, din județul Prahova, România.**

Cu informațiĭ servesce până la diua licitărei Biroul.

Brașov, în 13 Novembre 1904.

Comitetul parochial al bisericei române ort. rĕs. dela sf. Nicolae în Brașov.

Dr. Vasile Saftu președinte — *I. Prișcu* secretar.

Nr. 1571. 3—3

De vêndare

Casele din Strada Tocilei nr. 25 v. (896 n.) cu frontul la doue strade, carĭ constau din 4 odăi, bucătărie, pivniță, șop de lemne și din o curte largă; ér tot acolo o casă din nou zidită, constătătóre din 2 odăi, bucătărie, cămară, pivniță, coteț de porcĭ, șop de lemne și curte se vênd din mână liberă.

Doritoriĭ se pot informa tot acolo la proprietarul caselor. 2-3

Sz. 1224—1904.

PUBLICAȚIUNE.

Publicăm că în 15 Decemvrie 1904 la 10 óre a. m. sĕ dă în arêndă birtul comunal de aicĭ, constătător din 6 chiliĭ și o sală mare. Timpul de arêndă ține din 1 Ianuarie 1905 n. începênd trei anı.

Prețul de strigare este 800 Kr. și 20% sunt a sĕ depune ca vadiu înainte, de licitare. Oferte închise sĕ primesc. —

Condițiunile mai de apróре sĕ pot vedea în cancelaria comunală.

Țințarĭ, (Szunyogszék) (com. Făgăraș) în 28 Noemvrie 1904.

Primăria comunală.

BANĬ! **BANI!** BANI!

Avem onóre a aduce la cunoscința On. public, că în urma legăturilor avantajoase ce avem cu cele mai puternice băncĭ din țeră și străinătate, suntem în plăcută pozițiune a esopera **cele mai ieftine și mai favorabile împrumuturĭ hipotecare.** (Pe **pămênturĭ** orĭ și unde, pe edificiĭ însĕ numai la orașe și orășele). Imprumuturile se dau pe termin de 10—50 anĭ și anume: pe pămênturĭ cu **4—4 1/2%**, ér pe edificiĭ cu **4 1/2—5 1/2%**.

Pentru votarea unui împrumut se recer următórele documente: 1) estrasul cărțiĭ funduare; 2) copia foiĭ catastrale și 3) cărticica de dare. Cu documentele deodată este a se trimite suma de 3 cor. pentru manipularea și pentru acoperirea speselor poștale.

Cu informațiunĭ și prospecte servim pe lângă trimiterea unei marcă postală de 20 filerĭ pentru rĕspuns.

Tot prin noi se pot contracta **asigurărĭ de viéță** cu condițiunĭ ne mai pomenite, primind asiguratul la espirarea terminului de asigurare dividende până cam la 50% a sumei asigurată, **ér în cas de mórte nu numai că primesce eredіĭ întrégа sumă, ci li-se restitue și tóte ratele solvite până la mórtea asiguratului.**

Intrevinim **cumpĕrarea și vinderea de realități**. — Cine doresce a cumpĕra orĭ a vinde **pămênturĭ edificiĭ, pădurĭ, mine** și **întreprinderĭ industriale** sĕ ne descrie obiectul și tot-odată pentru corespondință și ținerea în evidență taxa de 5 cor., contra cărei sumă facem oferte interesaților misiunațĭ.

In fine mijlocim cumpĕrarea de **instrumente și mașine agricole,** precum și **motorurĭ de orĭ-ce soiu,** dela cele mai marĭ fabricĭ și cu prețurile și condițiunile cele mai moderate.

Oferte sunt a se adresa la:

„PECUNIA“,

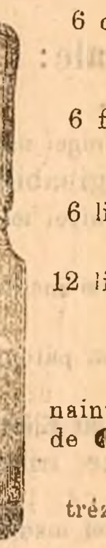
(2) întreprindere de credit, Sibiiu (Nagyszeben)
Strada Poplăcii nr. 27.

MAREA BANCRUTĂ!

New-York și **Londra** n'au lăsat necruțat nicĭ continentul european și **marea fabrică de argintăriă** s'a vĕdut necesitată sĕ dăruiască întregul ei deposit în schimbul unei rĕsplate micĭ pentru muncă.

Eu sunt împuternicit sĕ îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit: prin urmare orĭ cui, următórele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6.60** și adecă:

6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă englesă;
6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată;
6 lingurĭ de argint patent american;
12 lingurițe de argint pentru cafea patent american;
1 lingură de argint pentru supă patent american;
1 lingură de argint pentru lapte patent american;
6 cescĭ Victoria englezescĭ;
2 candelabre de masă;
1 strecurătóre pentru céiŭ;
1 zaharniță;
42 bucățĭ la un loc fl. 6.60

Tóte cele **42** de obiecte sus amintite au costat mai nainte fl. 40 și acum se pot cumpĕra pe prețul bagatel de **6. fl. 60.**

Argintul patent american este un metal alb, care îșĭ păstréză colórea argintului 25 de anĭ, despre ceea-ce se garantéză.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat **nu e șarlataniă**, mĕ simt îndatorat în public, că orĭ-cine, căruia nu-i convine marfa îi trimit banii înapoi, nimenea însĕ sĕ nu trécă cu vederea ocasiunea acésta favorabilă, de așĭ procura acéstă **garnitură pomposă**, care cu deosebire se potrivesce pentru

Cadourĭ ocasionale și de nuntă!
(în economia casei.)

Depou numai la A. HIRSCHBERG-s
Telephon Nr. 7114. **Exporthaus von amerik. Patent-Silber-waarenfabrik**
WIEN, II., Rembrandtstrasse 19

Se trimite în provincia numai cu rambursa postală seu cu trimiterea sumei înainte. Praful de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca:

Estras din scrisorile de recunoscință.

Sunt fórte mulțamită cu trimiterea garniturei, și sĕ'mĭ mai trimițĭ încă o garnitură cu fl. 6.60. — Kolozsvar. Exelens **Baronin Bánffy.**

Sunt forte mulțumit cu trimiterea garniturei, și sĕ-mĭ mai trimitețĭ încă una. Bozovics, **Sándor Keresztessy,** *supiefect.*

Stimate Domnule!

Sunt fórte mulțumit cu garnitura. Mĕ rog a-i trimite și sócrei mele, baronesei Nyary născ. de Somogyi, trei asemenea garniturĭ la Szunto.

Baron Iulius Nyary.

Cadourĭ potrivite de Crăciun!

Prețurĭ scădute.

Articole pentru cadourĭ de serbătorile Crăciunului

cu prețurĭ fórte scădute

recomandă Firma **M. & L. László** Succesoriĭ,

Brașov, Tîrgul Inului nr. 29.

Și anume: un sortiment bogat de:

Basmale, Ciorapĭ, Pânzărie, Stofe de rochiĭ etc. etc.

sĕ vinde cu prețurĭ fórte scădute.

Prețurĭ scădute.

Cadourĭ potrivite de Crăciun!

Nr. 9222—1904.

Publicațiune de licitație
a zălógelor pentru dajdie.

In virtutea § 69 a art. de lege XLIV din anul 1883 se va vinde cu licitație publică zălógele ce sau luat dela restanțieri cu dajdie, aruncurĭ și taxe cu acea adăogare, că obiectele zălogite a căror valóre nu trece peste 100 cor. se vor vinde și sub prețul cu cât s'au prețuit, acelea obiecte însĕ a căror valóre e mai mare de 100 coróne numai atuncĭ dacă cel puțin $^3/_4$ din valóre se va oferi.

Terminul licitației sau statorit pe dina de 9 Dec. a. c. dela 9 până la 12 óre înainte de prânz în piață înaintea sfatului. Acésta se aduce la cunoșcință publică cu acea observare ca prețul trebue plătit imediat.

Brassó 22 Nov. 1904.

1—1,1547. *Magistratul orășenesc.*

Local pentru prăvălie
de închiriat

în Szászsebes, piața mare (casa Onițiu).
Cu informațiunĭ servește
Dr. I. Elekes
1—3,1576. în Szászsebes.

Pomĭ,

Arborĭ decorativĭ, Borbonarĭ, Salcâmĭ, Gladicĭ, etc. etc. **se pot procura** cu deosebire din **școla de pomĭ** de 30 jugĕre a luĭ

Fischer & Comp.

în **Nagyenyed** (Ungaria)

Cataloge se trimit gratis și franco în limba germană, ungară și română.

Pentru morburĭ de stomac!

Celor ce prin receă, înbuibare, mâncărĭ greu de mistuit, ferbințelĭ, prea recĭ, sĕu viață neregulată și'au tras un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cârceĭ, durerĭ, mistuire rea,

se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulțĭ anĭ cu efect bun

Vinul de buruenĭ (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich

Vinul de buruienĭ este preparat din buruienĭ excelente și vindecătóre cu vin bun, întăresce stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de buruienĭ delătură mistuirea rea, și ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de buruienĭ delătură morburile de stomac deja la început. De aceea sĕ se folosĕscă de timpuriu. Simptome ca: **durerĭ de cap, râgăială, greță, slăbiciune, vomare,** dispare adese-orĭ după folosirea a câteva sticle de vin de buruienĭ.

Constipație și urmările ca: **neastimpĕr, colică, bătaie de inimă, insomnie, congestiune la ficat, splină, hemoroide,** se delătură întrebuițând vinul de buruenĭ. Asemenea curăță din stomac materii stricăcióse prin eșirea ușóră la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea

provin adeseorĭ din mistuire rea și din disposiție bolnăviciósă a ficatului. Persóne carĭ pătimesc **de lipsa de apetit, nervositate, durere de cap, insomnie,** tăngesc cu încetul. Vinul de buruenĭ dă impuls puterii de viață. Vinul de buruienĭ excită apetitul, ajută mistuirea și hrănesce, mișcă prefacerea substanțelor, alină nervii excitațĭ și produce vioiciune de viață.

Mulțime de scrisorĭ de mulțumire confirmă acestea.

Vin de buruienĭ se capĕtă în sticle à **3 cor.** și **4 cor.** **în farmaciile** din: Brașov, Săcele, Cristian, Rĕșnov, Codlea, Țințarĭ, Helchiu, Bod, Feldióra, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Papolcz, Zágon, Kovászna, Beresnyó, Sepsi-Szt.-György, Bolon, Nagyajta, Baroth, Miklosvár, N.-Baczon Zsombor, Darocz Homorod, Kőhalom, Ugra, Kacza, Zsiberk, Lemnek, Báránykut, Boldogváros, Boholcz, Szásztyukos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Törcsvár, Vajdarecse, Voila, N.-Sink, Aiud, Panticeu, Kézdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și în tóte farmaciile din orașele micĭ și marĭ din Ardeal și din țerile strĕine. — Farmaciile din Brașov: a d-lor Heinrich G. Obert, Victor Roth, Eugen Neustädter la „Ingerul păzitor", Ferdinand Jekelius la „Speranța". — **Trimite** 3 sĕu mai multe sticle **cu prețurile originale** în orĭ și ce localitate din Austro Ungaria.

Sĕ se ferĕscă de imitație.

Cerețĭ anume **Vin de buruienĭ a lui Hubert Ullrich.**

Vinul de buruienĭ al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 450·0, spirt de vin 100.0, Glicerin 100·0, Vin roșu 240·0, sirop de fragĭ 150·0, sirop de cireșe 320·0, fincen, anason, rădăcina helen, rădăcinĭ americane, rădăcinĭ de inzian, rădăcinĭ calmusa a. 10·0. Aceste părțĭ constitutive sĕ se amestece.

IZVORUL de APĂ AMARĂ
FRANCISC IOSIF

se distinge

după declarațiunile autorităților medicale:

„Resultat în totd'auna sigur și mulțumitor".
Prof. Dr. Erhardt, Berlin, director al clinicei medic.

„Chiar și în cantitățĭ micĭ are efect și nu este desagreabilă la beut". Prof. Dr. Kussmaul, Heidelberg, director al clinicei medic.

„În cantitate mică, abia 150 gr. are efect sigur."
Prof. Dr. de Korányi, Budapesta, director al clinicei medicale.

„În general lăudată ca avĕnd gust bun".
Prof. Dr. de Buhl, München, director al inst. patologic.

„Un gust mult mai bun, decât la alte ape".
Dr. Hofmeyer, Berlin, medic dirigent al spitalului Elisabet.

„Produce efect chiar și în casul, când intestinul este iritabil, fără durerĭ și fără greutățĭ".
Prof. Dr. de Leube, Würzburg, director al clinicei medicale.

„Întrebuințarea este liberă de orĭ-ce consecințe desagreabile."
Prof. Dr. Bacceli, Roma, directorul clinicei medic.

„Supără acțiunea stomacului, mai puțin decât alte ape minerale".
Prof. Dr. Theodori, Bucurescĭ, medicul regal.

„Chiar la întrebuințare mai îndelungată nu provócă indispoșițiĭ".
Prof. Dr. de Bamberger, Viena, director al clinicei medic.

„Efect unitar, fórte bun, chiar și la întrebuințare mai îndelungată".
Prof. Dr. Drasche, dirigintele secț. V., a spitalului general.

„Se întrebuințĕză cu folos până în ultimul timp."
Prof. Dr. Schauta, Viena, director al clinicei I., pentru bóle de femei.

Certificatul ministrului de rĕsboiŭ c. și r. (secția sanitară) în Viena.

„Apa amară Franscisc Iosif are aprópe fără escepție efect sigur și repede, necausând nicĭ chiar la întrebuințare mai îndelungată indispoșițiĭ secundare. Bolnavii o beau bucuros din causa gustului plăcut."

APA MINERALĂ „FRANCISC IOSIF"

se póte căpăta în tóte depositele cunoscute de ape minerale.

DIRECȚIUNEA în BUDAPESTA.

Spre a-se asigura contra amăgirilor, consumentul sĕ cĕră expres

„Apa amară „FRANCISC IOSIF". 22—0.1301.

Anunț.

FARMACIA mea, aflătóre într'un ținut locuit curat de Românĭ, cu vĕndare anuală de 6000 cor., și bine asortată, e **de vĕndare.**

HEGYESY ÁRPAD
1—10,1578 Kápolnok-Monostor.

La Restaurantul
„Impĕratul Romanilor"

odaia separată aranjată din nou și provĕdută cu ventilație hydraulică, și care este fórte **potrivită pentru societățĭ** intime mai restrinse, **este liberă** încă pentru câteva dile din sĕptămână, și se póte angaja de asemenea societățĭ. 3—3,1548.

Conținutul următorilor articolĭ higienicĭ sunt întrebuințațĭ de cei mai renumițĭ profesorĭ și medicĭ, și sunt declarațĭ de **forte bunĭ.**

Senegin contra tusei, reguşeliĭ, durerĭ de piept, ofticei, tusei măgăreștĭ, catarului, astmei, greutățiĭ de respirat, lungórei și tusei secĭ. Vindecă sigur și repede. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Capsic unsóre contra dureriĭ de óse, podagrei, reumatismului recelilor, durerilor de cap, de dințĭ și nervĭ, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrinite bóle le vindecă. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Centarin contra morburilor de stomach, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greță și vomare, sgîrciurile cele mai grele, Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Kaljodsarsaparil mijloc escelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tinerețelor. — Prețul 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons închiderea scaunului e causa diferitelor morburĭ, precum palpitarea de inimă, amețelĭ, durerĭ de cap și altele. Decĭ cine sufere de încheierea scaunului, numai decât se **comandeze Laxbonbons,** zaharele purgative, plăcute și dulcĭ la gustat. — Prețul 1 coronă.

Facețĭ încercare despre orĭ-ce articol și Vĕ vețĭ convinge.

Cornel Demeter,

apotecar în **Szászváros,** Piața școlei **nr. 39.**

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.